

วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

ISSN 3057-0425 (Online)

Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2568

Vol. 15 No. 2 May - August 2025

GNRU

Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities

ISSN 3057-0425 (Online)

วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2568

Volume 15 No. 2 May – August 2025

เครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพินุลสงคราม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับเดือนมกราคม – เมษายน กำหนดเผยแพร่ เดือนเมษายน

ฉบับเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม กำหนดเผยแพร่ เดือนสิงหาคม

ฉบับเดือนกันยายน – ธันวาคม กำหนดเผยแพร่ เดือนธันวาคม

วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities

วัตถุประสงค์(Aims)

เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของนักศึกษาคณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ขอบเขต(Scope)

ผลงานที่ตีพิมพ์ อาจอยู่ในรูปแบบต่อไปนี้ บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ กรณีศึกษา บทวิจารณ์หนังสือ บทความปริทัศน์ ในสาขาที่เกี่ยวกับศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน สังคมวิทยา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐดา วงษ์นายะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยวรรณ ศุภวิฑิตพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ ชันผณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒน์ หอมบุปผา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ โชติเดชณรงค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณี จันทร์ตา

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันวิสา พวงมาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญญา จันทร์ตรง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ นีวรรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ

Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความประจำฉบับ

ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ทวนทอง เขาวงกิตพิงค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปาจารย์ ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐรดา วงษ์นายะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ลีตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อมพร หลินเจริญ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญา จันทร์ตรง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษยากร ตีระพุดติกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คณะผู้จัดทำ

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐรดา วงษ์นายะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ กีกัก้อง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลอยพรรณ สอนสุวิทย์
นายวิทิต รุ่งมงคล

สำนักงานกองบรรณาธิการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
69 หมู่ 1 ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
โทรศัพท์ 055 706 555 ต่อ 1770

ขั้นตอนการดำเนินการ

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้จะได้รับการพิจารณาและการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review Process) ในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน ในลักษณะ Double-blind Peer Review โดยวารสารมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. กองบรรณาธิการ ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องทางวิชาการของบทความต้นฉบับเบื้องต้น
2. จัดส่งต้นฉบับให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับบทความวิจัยและบทความวิชาการ เป็นผู้พิจารณาประเมินคุณภาพของบทความ จำนวน 3 คน
3. จัดส่งผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ให้เจ้าของบทความปรับปรุงแก้ไข หรืออธิบายหรือชี้แจงข้อสงสัยผ่านบรรณาธิการ
4. กองบรรณาธิการ ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของบทความหลังปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) และพิจารณาความถูกต้อง สมบูรณ์ของบทความก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่
5. จัดทำต้นฉบับรูปเล่มวารสารฉบับสมบูรณ์
6. กองบรรณาธิการดำเนินการเผยแพร่วารสาร

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ถือเป็นผลงานทางวิชาการของผู้ประพันธ์เอง
กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป
ผู้ประพันธ์ต้องรับผิดชอบต่อบทความของตน

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ เป็นวารสารในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ผ่านการประเมินคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Centre) ให้เป็นวารสารวิชาการในฐาน TCI กลุ่ม 2 ซึ่งก้าวเข้าสู่ปีที่ 15 ในการทำหน้าที่เผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย สำหรับวารสารฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม พ.ศ.2568 เป็นบทความวิจัย หลากหลายสาขาทั้งด้านสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ที่นักวิจัย นักวิชาการ อาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสามารถสืบค้นข้อมูลบทความวิจัย และบทความวิชาการที่ตีพิมพ์เผยแพร่แล้วเพื่อนำไปสู่การอ้างอิงและการพัฒนาต่อยอดงานวิจัยต่อไป หากท่านใดสนใจส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ สามารถเข้าถึงได้ฐานระบบข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (Thai Journals Online : ThaiJO) หรือ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JGNRU>

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาทำหน้าที่เป็นผู้ประเมิน (Reviewers) อย่างเข้มแข็ง ในการพิจารณากลับกรองและตรวจสอบคุณภาพของบทความวิจัยให้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง กองบรรณาธิการมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและรักษาคุณภาพวารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ให้เป็นแหล่งตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยและและผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การเผยแพร่ พัฒนา และต่อยอดองค์ความรู้ทางวิชาการและการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศและท้องถิ่น ตามปรัชญาการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐรดา วงษ์นายะ

บรรณาธิการ

ที่	สารบัญ	หน้า
	บทความวิจัย	
1	การพัฒนาแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ DEVELOPMENT OF SCIENCE INSTRUCTIONAL MODEL OF BLENDED LEARNING USING MOBILE APPLICATION BASED ON CONSTRUCTIONISM THEORY TO PROMOTE CREATIVE PROBLEM-SOLVING SKILLS AND SCIENTIFIC MINDS OF VOCATIONAL CERTIFICATE STUDENTS อาริสสา สุปน.....	1-18
2	กลยุทธ์การสร้างสรรครายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์: กรณีศึกษา สถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก STRATEGIES FOR CREATING RADIO BROADCASTING PROGRAMS FOR PUBLIC RELATIONS: A CASE STUDY OF THE ROYAL THAI ARMY RADIO STATION 3, PHITSANULOK PROVINCE พิชญพร ประครองใจ, เอกรงค์ ปั่นพงษ์.....	19-33
3	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ จังหวัดตาก THE PARTICIPATION FOR THE DEVELOPMENT OF SUFFICIENCY ECONOMY LEARNING CENTER, BANJADEEKHO COMMUNITY, TAK PROVINCE ธีตวงพร สว่างศรี, อติเรก พันเขียว.....	34-47
4	การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี DEVELOPMENT OF INFORMATION SYSTEM TO SUPPORT TEACHER PRACTICUM AT UBON RATCHATHANI RAJABHAT UNIVERSITY พิทักษ์ สุรินทร์วัฒนกุล, วชิระ โมราชชาติ, อรรถพร วรรณทอง, จิรพงศ์ โกศลวิตร.....	48-65

สารบัญ (ต่อ)

ที่

หน้า

บทความวิชาการ

- 5 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะจิตสาธารณะ
 ของนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ
 THE CONFIRMATORY OF FACTOR ANALYSIS OF PUBLIC MIND OF NEW ERA OF
 NURSING STUDENTS IN THE NORTHERN AREA
 ดุลนาถ ทวนธง, ปาจารย์ ผลประเสริฐ..... 66-82

**การพัฒนาแบบแผนการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบาย
แอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิง
สร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ***
**DEVELOPMENT OF SCIENCE INSTRUCTIONAL MODEL OF BLENDED
LEARNING USING MOBILE APPLICATION BASED ON CONSTRUCTIONISM
THEORY TO PROMOTE CREATIVE PROBLEM-SOLVING SKILLS AND
SCIENTIFIC MINDS OF VOCATIONAL CERTIFICATE STUDENTS***

อาริสา สุปน**

(วันที่รับบทความ: 10 พฤษภาคม 2568; วันที่ไขบทความ: 26 มิถุนายน 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 27 มิถุนายน 2568)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบแผนการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้แบบแผนการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ แบบวัดจิตวิทยาศาสตร์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า ได้รูปแบบการสอน คือ “5PA Model” มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขสำคัญการนำรูปแบบไปใช้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ มี 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นกระตุ้นให้คิด 3) ขั้นวางแผนเรียนรู้ร่วม 4) ขั้นสร้างสรรค์ชิ้นงาน 5) ขั้นนำเสนอและประเมินผล และ 6) ขั้นนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนเท่ากับ 81.53/80.47 และผลการใช้รูปแบบ “5PA Model” พบว่า หลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีพัฒนาการทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้นและจิตวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสาน, โมบายแอปพลิเคชัน, การเรียนรู้ด้วยตนเอง
โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน, ทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์, จิตวิทยาศาสตร์

* บทความวิจัย, วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

** ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์, สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา Email: arisasupon25@gmail.com

DEVELOPMENT OF SCIENCE INSTRUCTIONAL MODEL OF BLENDED LEARNING USING MOBILE APPLICATION BASED ON CONSTRUCTIONISM THEORY TO PROMOTE CREATIVE PROBLEM-SOLVING SKILLS AND SCIENTIFIC MINDS OF VOCATIONAL CERTIFICATE STUDENTS *

ARISA SUPON**

(Received: May 10, 2025; Revised: June 26, 2025; Accepted: June 27, 2025)

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to develop and determine the efficiency of the science instruction model of blended learning using a mobile application to promote creative problem-solving skills of Vocational Certificate Students, and 2) to study the results of implementing this instructional model. The sample of this study consisted of 30 students in the accounting program at Uttaradit Vocational College, selected by cluster random sampling. Research instruments consisted of the science handbook for the model, units, and lesson plans, science learning achievement test, creative problem-solving skills tests, and scientific minds assessment forms. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and t-test. The research findings showed: 1. the model called “5PA Model” consisted of five elements: principle, objective, learning process, Evaluation, and important conditions for using the model. The instructional process included six steps: 1) Preparation, 2) Provocation, 3) Planning, 4) Practice, 5) Presentation, and 6) Application. The efficiency of the instructional model was 81.53/80.47. 2. The “5PA Model” results revealed that students had academic achievements higher than the 70 percent criteria with statistical significance at the .05 level after studying. They had a higher level of development in creative problem-solving skills and a higher level of scientific mind.

Keywords: Science Instructional Model of Blended Learning, Mobile Application, Constructionism Theory, Creative Problem-Solving Skill, Scientific Mind

* Research Article from Uttaradit Vocational College, Office of the Vocational Education Commission

** Senior Professional Level Teachers of Uttaradit Vocational College, Office of the Vocational Education Commission, Email:

arisasupon25@gmail.com

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 โลกได้เข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมกระบวนการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา ตลอดจนการแสวงหาความรู้ (Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2017) ในปัจจุบันระบบการศึกษาของไทยยังคงเผชิญกับปัญหาด้านคุณภาพทางการศึกษา สะท้อนได้จากผลการประเมินของโครงการประเมินสมรรถนะผู้เรียนตามมาตรฐานสากล (PISA) พ.ศ.2566 พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านวิทยาศาสตร์ลดลงจากปี 2561 โดยด้านคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 25 คะแนน ส่วนด้านวิทยาศาสตร์และการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 17 คะแนน และ 14 คะแนน ตามลำดับสอดคล้องกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้างของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาและการท่องจำ มากกว่าการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อแก้ปัญหาในบริบทต่าง ๆ จึงส่งผลให้การศึกษาไทยในทุกระดับยังมีปัญหาเชิงคุณภาพที่ต้องเร่งแก้ไข (Office of the Education Council, 2017, p. 69)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้พัฒนาหลักสูตรให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำเป็นต้องมีทักษะที่สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้จริง โดยเฉพาะทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นรากฐานของการเรียนรู้ วิจัย และการสร้างนวัตกรรมในสายอาชีพ (Ministry of Education, 2019, p. 58) แต่จากสภาพปัจจุบัน พบว่าการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ยังคงเน้นการบรรยายตามเนื้อหาในแบบเรียนเป็นหลัก ขาดการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ และกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์หรือการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง ส่งผลให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ขาดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง และไม่สามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในบริบทวิชาชีพหรือชีวิตประจำวันได้ (Kaewphila, A., 2022) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวนพิศ อินทวิเศษ และคณะ (Intharawiset, C., Panya, W., & Paiboonsilp, S., 2020) พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ส่วนใหญ่มีระดับจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Mind) ต่ำ ขาดความอยากรู้อยากเห็น ขาดทักษะในการตั้งคำถาม การอธิบายด้วยเหตุผล หรือการใช้หลักฐานมาสนับสนุนแนวคิด ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้เชิงวิเคราะห์หรือคิดแบบวิทยาศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในงานอาชีพทุกแขนง นอกจากนี้ รายงานจากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การศึกษาแห่งชาติ (National Institute of Educational Research, 2021) ระบุว่า นักเรียนอาชีวศึกษามีคะแนนเฉลี่ยด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาต่ำกว่าระดับประเทศอย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่านักเรียนยังขาดกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ และยังคงใช้วิธีจดจำมากกว่าการประยุกต์หรือคิดวิเคราะห์ในสถานการณ์ใหม่ แม้ว่าเทคโนโลยีจะมีศักยภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ แต่การใช้โม

บายแอปพลิเคชันเพื่อการเรียนรู้ ยังไม่แพร่หลายในระดับอาชีพ ทั้งที่ผู้เรียนในยุคปัจจุบันมีความคุ้นเคยกับอุปกรณ์พกพา (Sridon, S., 2021) ระบุว่า หากมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ที่บูรณาการเทคโนโลยี เช่น โมบายเลิร์นนิ่ง จะสามารถพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านภาพ เสียง และการลงมือทำจริง

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เป็นแนวทางการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายการศึกษาตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ และทิศทางของการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

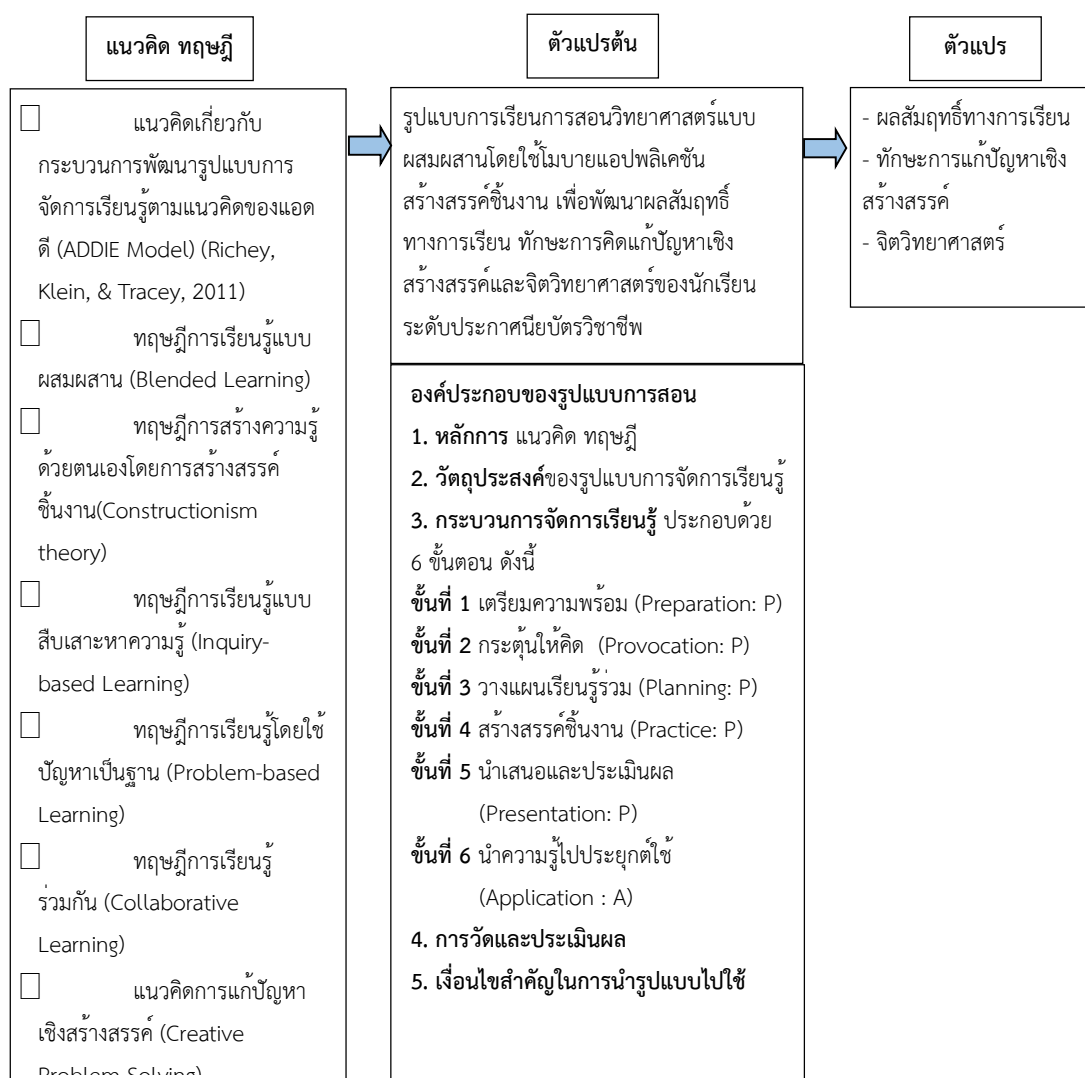
1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม
3. นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีพัฒนาการทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น
4. นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีจิตวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงานมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพธุรกิจและบริการของนักเรียนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และ จิตวิทยาศาสตร์ที่สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และความต้องการของผู้เรียน (Research : R1)

1.1 แหล่งข้อมูล

1.1.1 แหล่งข้อมูลเอกสาร ประกอบด้วย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) แนวคิดแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา แนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-based learning) การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์

1.1.2 แหล่งข้อมูลบุคคล ประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2.1 แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นแบบวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์จากการตรวจสอบคุณภาพความแม่นยำเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวิเคราะห์เอกสารจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า แบบวิเคราะห์เอกสารมีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D = 0.53)

1.2.2 แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Question) โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และการวัดประเมินผล จากการตรวจสอบคุณภาพความแม่นยำเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า แบบสัมภาษณ์มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D = 0.50)

1.2.3 แบบบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน เป็นแบบบันทึกประเด็นคำถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และความต้องการของนักเรียน การตรวจสอบความแม่นยำเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถาม ความเหมาะสม ความชัดเจนของภาษา ตลอดจนรูปแบบของแบบบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 สัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

1.3.2 สหชนากลุ่มนักเรียน (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และความต้องการของนักเรียน ผู้เข้าร่วมสหชนากลุ่มเป็นตัวแทนนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 9 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ประเด็นสหชนากลุ่ม จำนวน 7 ประเด็น และใช้เวลาในการสนทนากลุ่ม 30 นาที

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์ (Development : D1)

2.1 แหล่งข้อมูล

2.1.1 แหล่งข้อมูลเอกสาร ประกอบด้วย รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ ฯ คู่มือการใช้รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ ฯ และแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ ฯ

2.1.2 แหล่งข้อมูล ได้แก่

2.1.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) มาสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ 1) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกในสาขาวิทยาศาสตร์การศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง 2) มีประสบการณ์ในด้านการจัดการการเรียนรู้หรือพัฒนาหลักสูตรในระดับอาชีวศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี และ 3) มีผลงานวิจัยหรืองานทางวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์หรือผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง

2.1.2.2 ผู้เชี่ยวชาญโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) มาสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 7 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ 1) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิทยาศาสตร์การศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง 2) มีประสบการณ์ในด้านการจัดการการเรียนรู้/วิจัยทางการศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี 3) มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูงหรือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และ 4) มีบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการและเป็นที่ยอมรับในแวดวงการศึกษา

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ ฯ เป็นรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยมีการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนโดยภาพรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D = 0.52)

2.2.2 คู่มือการใช้รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ ฯ เป็นคู่มือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบการเรียนการสอนที่มีการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบการสอน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D = 0.55)

2.2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน จำนวน 8 แผน โดยใช้เวลาเรียนทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 24 ชั่วโมง ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-8 โดยภาพรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.52)

2.2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้ทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2568 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้วิธีการของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) สูตร KR-20 โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.38-0.63 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.50-0.88 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

2.2.5 แบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 5 ด้าน คือ ทักษะการค้นพบเป้าหมายทักษะการค้นพบปัญหา ทักษะการค้นพบแนวทางการแก้ปัญหา ทักษะการค้นพบวิธีการแก้ปัญหา และทักษะการสร้างสร้งสรรค์ความรู้ เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 6 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (Scoring Rubrics) ไปทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียนกับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2567 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่า มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.51 -0.63 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.41 -0.81 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

2.2.6 แบบวัดจิตวิทยาศาสตร์ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดระดับพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงคุณลักษณะ 9 ด้าน คือ ความสนใจใฝ่รู้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความยินดีร่วมงานกับผู้อื่น ความมีเหตุผล ความใจกว้าง ความมีระเบียบและรอบคอบ ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่น อดทน และเพียรพยายาม และความซื่อสัตย์ จำนวน 28 ข้อ ใช้ทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ ฯ แบบวัดจิตวิทยาศาสตร์เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดจิตวิทยาศาสตร์ทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่า มีค่าความความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ผู้วิจัยร่างรูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์ไว้ล่วงหน้า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขสำคัญการนำรูปแบบไปใช้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ มี 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นกระตุ้นให้คิด 3) ขั้นวางแผนเรียนรู้ร่วม 4) ขั้นสร้างสรรค์ชิ้นงาน 5) ขั้นนำเสนอและประเมินผล และ 6) ขั้นนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ โดยสังเคราะห์

มาจากการผสมผสานวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายดังที่กล่าวมาแล้วในกรอบแนวคิดการวิจัย จากนั้น ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) จำนวน 5 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ไม่เกิน 60 นาที แล้วจึงถอดความให้อยู่ในรูปแบบของข้อความ ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน ดำเนินการปรับปรุงแนวทาง และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

2.3.2 สร้างรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ ฯ ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการสอน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ไม่เกิน 2 ชั่วโมง แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข และสร้างเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการสอน ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดจิตวิทยาศาสตร์

2.3.3 ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนตามเกณฑ์ 80/80 โดยวิธีการทดลองใช้รูปแบบการสอน (Tryout) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่าง

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความยากง่าย ค่าความจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์ (Research : R2)

3.1 กลุ่มทดลอง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2/2 สาขาวิชาการบัญชี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.2.1 รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ขึ้นงาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

3.2.2 เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ขึ้นงาน ประกอบด้วย

3.2.2.1 คู่มือการใช้รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ขึ้นงาน

3.2.2.2 หน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้

3.2.2.3 เครื่องมือประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน ได้แก่ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดจิตวิทยาศาสตร์

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ขั้นเตรียมนักเรียนก่อนดำเนินการสอน แนะนำวิธีการศึกษา พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอนตามเครื่องมือการใช้รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน และการวัดและประเมินผลอย่างละเอียด

3.3.2 ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2/2 สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพธุรกิจและบริการ (20000-1303) ด้วยรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 8 แผนการเรียนรู้ จำนวน 24 ชั่วโมง

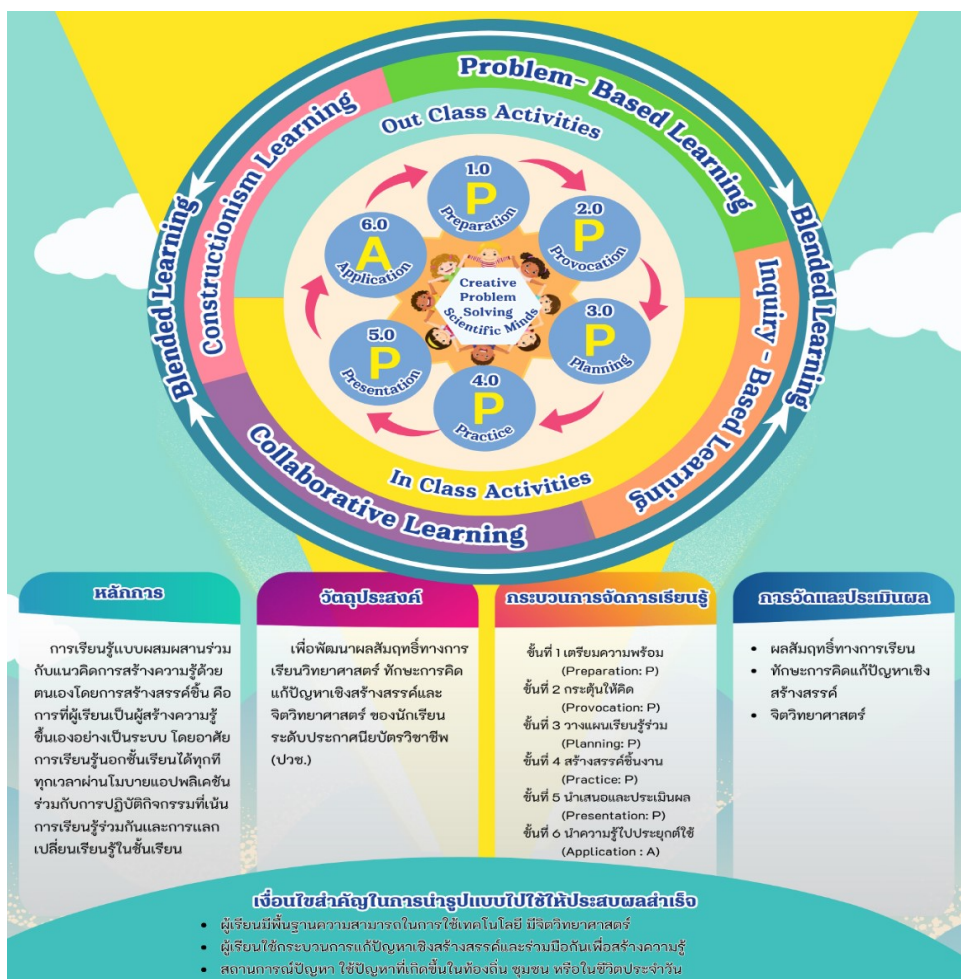
3.3.3 ขั้นหลังสอน เมื่อดำเนินการสอนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว จึงดำเนินการทดสอบหลังเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และแบบวัดจิตวิทยาศาสตร์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว (One Sample t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนา รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน พบว่า รูปแบบใช้ชื่อว่า “5PA Model” มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ เน้นที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยการเรียนรู้จากการสร้างชิ้นงานหรือผลงานทั้งนอกชั้นเรียนและในชั้นเรียน ผ่านโมบายแอปพลิเคชันเป็นสื่อ เทคโนโลยีในการเรียนรู้ทุกที่ ทุกเวลาร่วมกับกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียน 2) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อม (Preparation: P) เป็นขั้นที่ครูมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาความรู้ล่วงหน้าด้วยตนเอง นอกชั้นเรียนผ่านโมบายแอปพลิเคชันที่ครูสร้างขึ้น โดยใช้วิธีการตั้งคำถาม แบบทดสอบก่อนเรียนหรือแบบฝึกทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 2 กระตุ้นให้คิด (Provocation: P) เป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ โดยกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน ด้วยวิธีการตั้งคำถาม รูปภาพ คลิปวิดีโอ หรือพูดถึงเหตุการณ์จากประสบการณ์ตรงของผู้เรียน ขั้นที่ 3 วางแผนเรียนรู้ร่วม (Planning: P) เป็นการระดมความคิดร่วมกันของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบแบบมีส่วนร่วม 4) ขั้นสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Practice: P) เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มลงมือสร้างสรรค์ชิ้นงานเพื่อแก้ไขปัญหา โดยสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ฯลฯ ตามขั้นตอน

วิธีการที่กำหนด 5) ชี้นำเสนอและประเมินผล (Presentation: P) เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหรือชิ้นงานของกลุ่มตนเอง ผู้เรียนจะได้รับการประเมินจาก 3 แหล่ง ได้แก่ ประเมินตนเอง ประเมินโดยเพื่อนและประเมินโดยครู และ 6) ชี้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application : A) เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำผลการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่ชิ้นงานสู่ชุมชนหรือสังคม 4) การวัดและประเมินผล 3 ด้านคือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ด้านทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และด้านจิตวิทยาศาสตร์ และ 5) เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ผู้เรียนมีพื้นฐานความสามารถในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีจิตวิทยาศาสตร์ในการทำงาน มีกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และใช้สถานการณ์ปัญหาในชีวิตประจำวัน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงานส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงานกับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 30 คน พบว่ารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง

การหาประสิทธิภาพ	จำนวนนักเรียน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (50 คะแนน)		ประสิทธิภาพของ ผลลัพธ์ (50 คะแนน)	
		คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E_1)	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E_2)
แบบเดี่ยว	3	39.33	78.67	38.00	76.00
แบบกลุ่ม	10	40.30	80.60	39.80	79.60
แบบภาคสนาม	30	40.77	81.53	40.23	80.47

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน แบบเดี่ยว จำนวน 3 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.67/76.00 จากนั้นได้นำรูปแบบการสอนมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดสอบหาค่าประสิทธิภาพแบบกลุ่ม จำนวน 10 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.60/79.60 นำรูปแบบการสอนมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง และนำไปทดสอบหาค่าประสิทธิภาพแบบภาคสนาม จำนวน 30 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.53/80.47 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน

2.1 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2/2 สาขาการบัญชี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพธุรกิจและบริการ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพธุรกิจและบริการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2/2 สาขาการบัญชี ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ร้อยละ 70	$\bar{x}$	S.D.	df	t	Sig.
หลังเรียน	30	50	35	38.13	4.54	29	38.45	0.00*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพธุรกิจและบริการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2/2 สาขาการบัญชี ที่จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีคะแนนเฉลี่ยหลัง

เรียนเท่ากับ 38.13 คิดเป็นร้อยละ 76.26 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2/2 สาขาวิชาการบัญชี ที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานด้วยโมบายแอปพลิเคชันบนฐานการสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีพัฒนาการทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลพัฒนาการด้านทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนที่มีความสามารถพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ต่างกันที่เรียนตามรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานด้วยโมบายแอปพลิเคชันบนฐานการสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2/2

กลุ่มทดลอง	คะแนนเฉลี่ยของทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์					
	ระยะที่ 1			ระยะที่ 2		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สูง	4.37	1.77	สูง	4.49	0.26	สูง
พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ปานกลาง	3.11	2.44	ปานกลาง	3.57	0.48	สูง
พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ต่ำ	2.37	1.57	ต่ำ	3.20	0.31	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในภาพรวมและจำแนกตามความสามารถพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยโมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีพัฒนาการสูงขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับสูง โดยระยะที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง และระยะที่ 2 อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ นักเรียนทุกกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยของทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นจากระดับที่ 1 ถึงระยะที่ 2 ตามลำดับ ดังนั้น นักเรียนที่มีความสามารถพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ต่างกันที่เรียนตามรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยโมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีพัฒนาการทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในระยะที่ 1 ถึงระยะที่ 2

2.3 นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2/2 ที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานด้วยโมบายแอปพลิเคชันบนฐานการสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีจิตวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาจิตวิทยาศาสตร์ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นปีที่ 2/2

การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอน วิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้ โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับจิตวิทยา
ด้านความสนใจใฝ่รู้	4.53	0.50	มากที่สุด
ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.57	0.50	มากที่สุด
ด้านความยินดีร่วมงานกับผู้อื่น	4.52	0.57	มากที่สุด
ด้านความมีเหตุผล	4.37	0.72	มาก
ความใจกว้าง	4.50	0.51	มาก
ความมีระเบียบและรอบคอบ	4.48	0.51	มาก
ความรับผิดชอบ	4.43	0.50	มาก
ความมุ่งมั่น อดทน และเพียรพยายาม	4.50	0.73	มาก
ความซื่อสัตย์	4.40	0.72	มาก
เฉลี่ยรวม	4.49	0.54	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยโมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน มีจิตวิทยาศาสตร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.54)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยโมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ฯ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน มีความถูกต้องเหมาะสมเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46) ที่มีค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนเท่ากับ 81.53/80.47 สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีการดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกับ ริชชี, ไคลน์ และเทรซี, รัฐกรรณ์ คิตการ, สมจิต จันทรฉาย และทีศนา แคมมณี (Richey, Klein, & Tracey, 2011; Khitkan, R., 2008; Chanchai, S., 2014; Khaemmani, T., 2015) ศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎีการ

เรียนรู้แบบผสมผสานและการจัดการเรียนการสอนแบบการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานเป็นหลัก และศึกษางานวิจัยของ พิษณุพันธ์ พานะกิจ, ศุภักษร พงษ์จางวาง และกอบสุข คงมนัส, ชาญณรงค์ วิเศษสัตย์, พนม จงเฉลิมชัย, ทักษิ์ หงส์ทองและคณะ และณัฐพงศ์ ลำภูทอง (Panakit, P., 2015; Fongchangwang, S., & Kongmanat, K., 2016; Wisetsat, C., 2019; Chongchaloemchai, P., 2020; Hongthong, T., et al., 2021; Lamphuthong, N., 2022) นำมาวิเคราะห์เพื่อนำความรู้จากทฤษฎีมาเชื่อมโยงเข้ากับข้อมูลวิชาชีพ เพื่อกำหนดองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน นำไปวิพากษ์รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และนำรูปแบบการเรียนการสอนไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับแนวคิดของ พนม จงเฉลิมชัย (Chongchaloemchai, P., 2020, p. 8) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจน และควรดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ได้จริง ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ คือ การศึกษาปัญหาและทฤษฎีพื้นฐาน ออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอน ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบควรดำเนินการทั้งโดยผู้ทรงคุณวุฒิ หาประสิทธิภาพของรูปแบบ การทดลองใช้กลุ่มเป้าหมาย และวิเคราะห์ข้อมูล

2. ผลการศึกษากการใช้รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยโมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาอาชีพธุรกิจและบริการ (2000-1303) ของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน ๙ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบการเรียนการสอน ๙ ที่พัฒนาขึ้น โดยเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการสร้างสรรค์ชิ้นงานและการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เรียนรู้นอกชั้นเรียนที่สามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพิษณุพันธ์ พานะกิจ, ทักษิ์ หงส์ทองและคณะ และณัฐพงศ์ ลำภูทอง (Panakit, P., 2015; Hongthong, T., et al., 2021; Lamphuthong, N., 2022) พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าร้อยละ 70 ภายหลังการเรียนด้วยรูปแบบที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองและการลงมือปฏิบัติจริง สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ต่างกัน มีพัฒนาการทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่ากิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเน้นการมีส่วนร่วม และการลงมือปฏิบัติจริงที่สามารถกระตุ้นให้ทุกกลุ่มพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ได้ใกล้เคียงกัน และกระบวนการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) นอกชั้นเรียนยังช่วยให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันสามารถเรียนรู้ได้ตามจังหวะของตนเอง (Self-paced Learning) ซึ่งสอดคล้องกับชาญณรงค์ วิเศษสัตย์ และทักษิ์ หงส์ทองและคณะ (Wisetsat, C., 2019; Hongthong, T., et al., 2021) พบว่า การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างทั่วถึง แม้มีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ต่างกัน ส่วนพฤติกรรมด้านจิตวิทยาศาสตร์หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน ๙ ที่พัฒนา พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ต่างกันมีจิตวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะรูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการลงมือปฏิบัติ การสร้างสรรค์ชิ้นงาน

และการเรียนรู้ร่วมกันแบบมีปฏิสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนเกิดความเพียร ความใฝ่รู้ ความรับผิดชอบ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจึงสามารถตอบสนองต่อความต้องการและศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง สอดคล้อง แสงมณี สวัสดิ์ (Sawas, S., 2022) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหาและจิตวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า หลังเรียนนักเรียนที่มีความสามารถพื้นฐาน และแบบการเรียนรู้อย่างต่างกัน มีจิตวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูและนักเรียนควรมีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับความเข้าใจในหลักการสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการสร้างสรรค์ชิ้นงานแบบร่วมมือในการส่งผลให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้สอนและความรู้ความเข้าใจบทเรียนที่ต่อเนื่องกัน

2. ครูควรเตรียมความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยีให้แก่ นักเรียนในการเข้าถึงเนื้อหาผ่านโมบายแอปพลิเคชันทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุเป้าหมาย

3. ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญต่อการนำรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานโดยใช้โมบายแอปพลิเคชันสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยบทบาทของผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการควบคุมการการเรียนรู้ (Facilitator) คอยให้คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นกัลยาณมิตร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายผลการวิจัยไปยังนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในสาขาวิชาอื่น หรือระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เช่น ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือระดับมัธยมศึกษา เพื่อเปรียบเทียบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่เน้นการสร้างชิ้นงานในบริบทที่ต่างกัน

2. ควรมีการพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานด้วยวิธีการ เทคนิค หรือวิธีสอนสอนตามแนวคิดทฤษฎีที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creativity Thinking) หรือการพัฒนาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์แบบผสมผสานร่วมกับกระบวนการวิจัย (Research-Based Learning) ร่วมกับโครงการเป็นฐาน (Project-Based learning) เป็นต้น

References

- Chanchai, S. (2014). *The development of a blended learning model to enhance learning achievement and creative problem-solving skills*. [Doctor of Education in Educational Technology and Communications]. Silpakorn University.
- Chongchaloemchai, P. (2020). *The development of blended learning based on constructivist theory to enhance scientific skills in vocational students*. [Master of Education in Curriculum and Instruction]. King Mongkut's University of Technology Thonburi.
- Chucherd, S. (2021). Development of science learning achievement using peer-assisted learning combined with skill training sets for vocational certificate students at Phatthalung Technical College. *Southern Vocational Education Institute Journal*, 3(1), 73–82.
- Hongthong, T., et al. (2021). *Blended learning design to develop creative thinking and learning outcomes in science among vocational students* (Research report). Udon Thani Rajabhat University.
- Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2017). *Thailand STEM education strategic plan 2017–2021*. IPST.
- Intharawiset, C., Panya, W., & Pailboonsilp, S. (2020). The development of scientific mindset among vocational students. *Journal of Industrial Education*, 21(1), 85–97.
- Kaewphila, A. (2022). Scientific learning management in vocational education for career development. *Journal of Educational Studies, Khon Kaen University*, 18(3), 112–128.
- Lamphuthong, N. (2022). *The development of a self-constructed knowledge learning model through creative projects for science learning in vocational education*. [Doctor of Education in Science Education]. Khon Kaen University.
- Ministry of Education. (2019). *Basic education core curriculum B.E. 2561 (A.D. 2018)*. The Agricultural Cooperative Federation of Thailand.
- National Institute of Educational Research. (2021). *Research report on thinking skills of vocational students in Thailand*. Bangkok: Ministry of Education.
- Office of the Education Council. (2017). *The national education plan B.E. 2560–2579 (2017–2036)*. Ministry of Education.
- Phichayan, P. (2015). *The development of a blended learning model based on self-constructive knowledge through project creation to enhance student achievement and learning skills*. [Master of Education in Educational Technology and Communications]. King Mongkut's University of Technology North Bangkok.

- Ramsiri, R. (2015). Development of a science teaching model based on research-based learning to enhance research skills, creative problem-solving skills, and scientific attitudes of secondary school students. *Journal of Science Education*, 11(2), 55–70.
- Sawas, S. (2022). A Development of Science Learning Management Model Based on the Concept of STEM Education together with SAKHON Model Problem-Based Learning for Enhancing Achievement and Problem-Solving Skills of Prathom Suksa 6 Students, *Journal of Teacher Professional Development*, 3(1), 50–64.
- Sriaon, S. (2021). Mobile learning program to enhance 21st-century learning skills among vocational students. *Journal of Library and Information Science Services*, 17(2), 45–59.
- Wisetsat, C. (2019). *The development of a creative problem-solving learning model in vocational Education*. [Doctor of Education in Vocational Education]. Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
- Papert, S. (1999). *The connected family: Bridging the digital generation gap*. Atlanta: Longstreet Press.
- Richey, R. C., Klein, J. D., & Tracey, M. W. (2011). *The instructional design knowledge base: Theory, research, and practice*. New York: Routledge. (Original work published 2009)

กลยุทธ์การสร้างสรรครายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์:
กรณีศึกษา สถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก*
STRATEGIES FOR CREATING RADIO BROADCASTING PROGRAMS
FOR PUBLIC RELATIONS: A CASE STUDY OF THE ROYAL THAI ARMY
RADIO STATION 3, PHITSANULOK PROVINCE*

พิชญาพร ประครองใจ**

เอกรงค์ ปันพงษ์***

(วันที่รับบทความ: 26 กุมภาพันธ์ 2568; วันแก้ไขบทความ: 3 สิงหาคม 2568; วันตอบรับบทความ: 19 สิงหาคม 2568)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวางแผนการสื่อสาร กลยุทธ์การสร้างสรรครายการ การปรับตัวของวิทยุกระจายเสียงในยุคหลอมรวมสื่อ และศึกษาการวิเคราะห์และประเมินผลการสื่อสาร ของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพโดยยึดหลัก การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักที่ตรงกับขอบเขตการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งเป็น 3 กลุ่ม โดยมี ตัวแทนจากแต่ละกลุ่ม รวมผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียง ผู้ผลิต รายการ และผู้ดำเนินรายการในฐานะผู้ปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า

กลยุทธ์สำคัญที่ถูกนำมาใช้ในการสร้างสรรครายการวิทยุกระจายเสียง คือ กลยุทธ์ การทำงานแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่การวางแผนการผลิต การเลือกเนื้อหาที่เหมาะสม การใช้เทคนิค การนำเสนอที่หลากหลาย และการสร้างความน่าสนใจให้กับผู้ฟัง ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการกระจายเสียงของกองทัพบก เพื่อสนับสนุนกลไกด้านความมั่นคงของรัฐ ให้มีศักยภาพในอันที่จะพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาชน และผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงยั่งยืน เป็นกองทัพที่มีเกียรติ ศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับ เชื่อมมั่น และเป็นที่พึ่งพาของประชาชนได้

คำสำคัญ: กลยุทธ์, รายการวิทยุกระจายเสียง, การประชาสัมพันธ์

* บทความวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Email: p.prakrongjai@hotmail.co.th

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Email: akkarongpunpong@gmail.com

(Corresponding Author)

STRATEGIES FOR CREATING RADIO BROADCASTING PROGRAMS FOR PUBLIC RELATIONS: A CASE STUDY OF THE ROYAL THAI ARMY RADIO STATION 3, PHITSANULOK PROVINCE*

PHITCHAYAPORN PRAKRONGJAI **

AKKARONG PUNPONG **

(Received: February 26, 2025; Revised: August 3, 2025; Accepted: August 19, 2025)

ABSTRACT

This research aimed to study communication planning, program creation strategies, radio adaptation in the media convergence era, and study the analysis and evaluation of the communication of the Thai Army Radio Station 3, Phitsanulok Province, using qualitative research based on the principle of selecting key informants that matched the research scope through in-depth interviews, divided into three groups with representatives from each group, including three key informants: radio station executives, program producers, and program hosts as practitioners. The data was analyzed using content analysis. The results of the study were as follows:

The key strategy used in creating radio broadcasting programs is the participatory strategy, starting from production planning, selecting appropriate content, using various presentation techniques, and creating interest for listeners under laws, regulations, and policies related to the management of the Royal Thai Army's broadcasting business, to support the state security mechanism to have the potential to protect the independence and security of the nation, religion, the king, the people, and the national interests, including developing the country to have sustainable stability, to be an army with honor, dignity, acceptance, trust, and reliance on by the people.

Keywords: Strategy, Radio Broadcasting Programs, Public Relations

* This research article was supported by the Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University.

* * Assistant Professor, Department of Communication Arts, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University,
Email: p.prakrongjai@hotmail.co.th

* * * Assistant Professor, Department of Communication Arts, Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University,
Email: akkarongpunpong@gmail.com (Corresponding Author)

บทนำ

วิทยุกระจายเสียงยังคงเป็นสื่อหลักของภาครัฐในการติดต่อสื่อสารกับภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร และนโยบายของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งเป็นสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยที่บุคคลและชุมชนพึงได้รับตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 41 โดยเฉพาะในกรณีที่เกิดภาวะวิกฤติ เหตุฉุกเฉิน หรือ ภัยพิบัติขึ้นในประเทศไทย วิทยุกระจายเสียงสามารถเป็นช่องทางที่หน่วยงานภาครัฐใช้ในการแจ้งเตือนภัย แจ้งเหตุด่วน ภัยพิบัติ และเหตุฉุกเฉิน และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้ประชาชนทราบอย่างทันทั่วถึง รวมถึงการประชาสัมพันธ์เพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ประสบภัย เพื่อลดผลกระทบและความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนให้มากที่สุด ดังนั้น กิจกรรมกระจายเสียงจึงเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อประชาชนไทยในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน และการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งความรู้และข้อมูลข่าวสารขั้นพื้นฐานของประชาชน อันเป็นรากฐานที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (Office of the Broadcasting Commission Television Business and the National Telecommunications Commission, 2018, p. 16)

วิทยุกระจายเสียงทำหน้าที่ตามกระบวนการสื่อสารมวลชนอย่างต่อเนื่อง ท่ามกลางการปรับตัวของสื่อมวลชนดั้งเดิมสู่การแข่งขันเชิงกลยุทธ์ในโลกดิจิทัล โดยเฉพาะการสร้างสรรค์เนื้อหารายการที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับสาร จากผลการศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคสื่อในประเทศไทย พบว่า พฤติกรรมการฟังวิทยุกระจายเสียงเติบโตขึ้น จำนวนผู้ฟังวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทยมีอัตราเพิ่มขึ้นในปี 2563 ร้อยละ 12 เมื่อเทียบกับปี 2562 เป็นยอดผู้ฟังสะสมเกือบ 11.2 ล้านคน และจำนวนผู้ฟังในกลุ่มผู้ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 11 เป็น 7.3 ล้านของยอดผู้ฟังสะสม นอกจากนี้ ในปี 2565 พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงทั่วประเทศ จากจำนวนผู้ฟัง 3,655 คน พบว่า ผู้ฟังกลุ่ม Gen X อายุ 40 – 59 ปี เป็นกลุ่มที่ฟังวิทยุมากที่สุด จำนวน 3.5 ล้านคน ผู้ฟังกลุ่ม Gen Y อายุ 20 – 29 ปี ฟังวิทยุจำนวน 3.3 ล้านคน ผู้ฟังกลุ่ม Baby Boomer อายุ 60 – 71 ปี ฟังวิทยุสูงเกือบ 2 ล้านคน ผู้ฟังกลุ่ม Gen Z อายุ 12 – 19 ปี มีการฟังวิทยุจำนวน 8 แสนคน (Office of Broadcasting and Television Policy and Academic Affairs, NBTC Office, & Institute of Area Studies, Thammasat University, 2022)

ในขณะที่ผลสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์ดำเนินการสำรวจ การรับฟัง/รับชมรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566 เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยให้ตรงตามความต้องการและความคาดหวังของประชาชน โดยใช้การสำรวจด้วยตัวอย่างแบบ Stratified Three – stage Sampling และส่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติไปสัมภาษณ์สมาชิกในครัวเรือนที่มี

อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทุกจังหวัดทั่วประเทศ มีจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 46,600 ราย ระหว่างวันที่ 22 มีนาคม – 5 เมษายน 2566 พบว่า ประชาชนร้อยละ 30.8 รับฟังรายการจากสถานีวิทยุ (ในจำนวนนี้ระบุแหล่งที่รับฟัง เช่น เครื่องรับวิทยุ และโทรศัพท์มือถือ (Smartphone / Tablet) ขณะที่ร้อยละ 69.2 ระบุว่าไม่รับฟัง (ในจำนวนนี้ระบุเหตุผล เช่น ติดตามจากสื่ออื่น อาทิ โทรศัพท์ สื่อสังคมออนไลน์ หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ และไม่มีเครื่องรับ เช่น ไม่มีวิทยุ ไม่มีโทรศัพท์มือถือ ไม่มีคอมพิวเตอร์) ทั้งนี้ ประชาชนที่รับฟังรายการจากสถานีวิทยุ ระบุสถานีวิทยุที่รับฟังเป็นประจำ 5 อันดับแรก คือ สวท. (ร้อยละ 60.9) วิทยุชุมชน (ร้อยละ 44.9) อสมท (ร้อยละ 41.9) จ.ส. 100 (ร้อยละ 16.0) วิทยุของทหาร/ ตำรวจ และกรมอุตุนิยมวิทยา มีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 7.0 สำหรับรายการวิทยุที่ประชาชนต้องการรับฟัง 5 อันดับแรก คือ รายการข่าวสาร (ร้อยละ 75.8) รายการเพลง (ร้อยละ 64.1) รายการข่าวสารและบันเทิง (ร้อยละ 25.0) รายการให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม และรายการบันเทิง มีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 14.4 (National Statistical Office, Ministry of Digital Economy and Society, 2024) และด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้พฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารของสาธารณะปรับเปลี่ยนไปในลักษณะของการรับข้อมูลข่าวสารหลากหลายหน้าจอ (Multi-Screen) หรือหลายแพลตฟอร์ม (Multi platforms) องค์การสื่อสารมวลชนต่าง ๆ จึงต้องปรับรูปแบบการทำงานและพัฒนากำหนดนำเสนอข้อมูลข่าวสารทั้งสาระและบันเทิงอย่างมีกลยุทธ์ โดยเฉพาะสื่อสารมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียง เนื่องด้วยรูปแบบเนื้อหาและวิธีการนำเสนอของรายการนั้นเป็นหัวใจสำคัญนำไปสู่ความนิยมของรายการได้

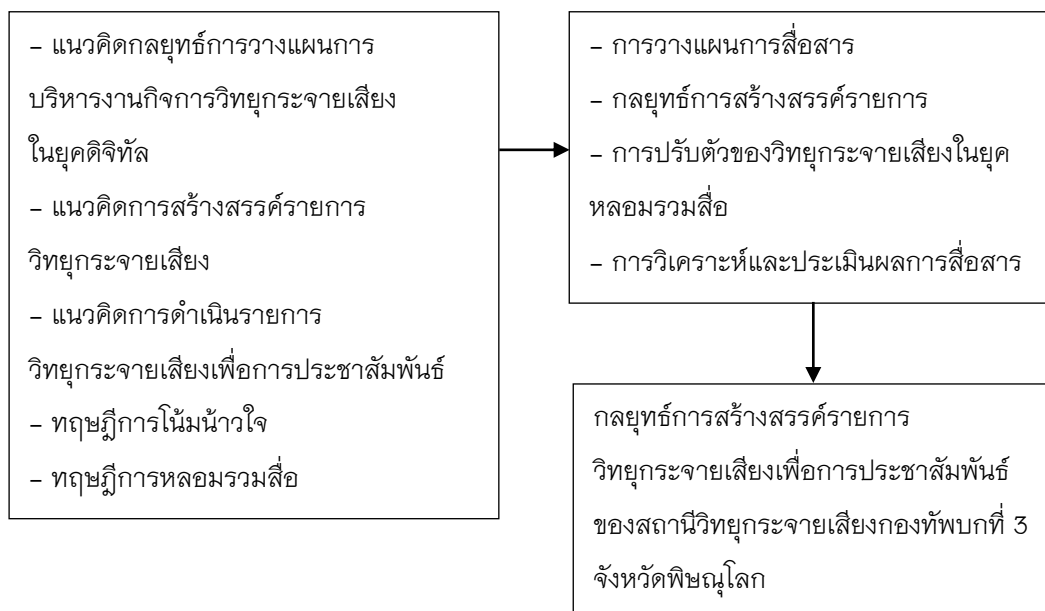
อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก (ศูนย์ผลิตรายการและข่าว) จะมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงประสบปัญหาในด้านการออกแบบเนื้อหารายการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ฟังในยุคที่สื่อดิจิทัลเติบโตอย่างรวดเร็ว ความท้าทายในการดึงดูดกลุ่มเป้าหมายให้รับฟังรายการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพในรูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการศึกษาอย่างลึกซึ้ง การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นศึกษากลยุทธ์การสร้างสรรครายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยใช้กรณีศึกษาของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก เพื่อค้นหาแนวทางและแนวปฏิบัติที่สามารถพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบรายการให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการสื่อสารกับสาธารณชนในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการวางแผนการสื่อสาร กลยุทธ์การสร้างสรรครายการ การปรับตัวของวิทยุกระจายเสียงในยุคหลอมรวมสื่อ และ ศึกษาการวิเคราะห์และประเมินผลการสื่อสารของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนากรอบแนวคิดจากการทบทวนวรรณกรรม คือ แนวคิดกลยุทธ์ การวางแผนการบริหารงานกิจการวิทยุกระจายเสียงในยุคดิจิทัล แนวคิดการสร้างสรรค์รายการ วิทยุกระจายเสียง แนวคิดการดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์ ทฤษฎี การโน้มน้าวใจ และทฤษฎีการหลอมรวมสื่อ ดังรูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาการวางแผนการสื่อสาร กลยุทธ์การสร้างสรรค์รายการ การปรับตัวของวิทยุกระจายเสียงในยุคหลอมรวมสื่อ และ ศึกษาการวิเคราะห์และประเมินผลการสื่อสารของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก (ศูนย์ผลิตรายการและข่าว) เพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปกลยุทธ์การสร้างสรรค์รายการที่นำไปสู่ความสนใจของผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายได้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

สำหรับผู้ที่จะให้ข้อมูลสัมภาษณ์ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ด้านการวางแผน ผลิตและจัดรายการวิทยุกระจายเสียง โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานีวิทยุกระจายเสียง มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) งานด้านการบริหารสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก มาเป็นเวลาอย่างน้อย 10 ปี

2) มีความเชี่ยวชาญด้านการวางแผน นโยบาย และระบบการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก

กลุ่มที่ 2 ผู้ผลิตรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) งานด้านการผลิตรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก มาเป็นเวลาอย่างน้อย 10 ปี

2) มีความเชี่ยวชาญด้านการสร้างสรรค์รายการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก

กลุ่มที่ 3 ผู้ดำเนินรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) งานด้านผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก มาเป็นเวลาอย่างน้อย 5 ปี

2) มีความเชี่ยวชาญด้านการพูดเพื่อการสื่อสารและการโน้มน้าวใจ

2. เครื่องมือที่ใช้วิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (Interviewing) และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (In-Depth Interview) โดยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำแบบสัมภาษณ์โดยอ้างอิงจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีด้านการวางแผน การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง และกลยุทธ์การสื่อสาร จากนั้นนำเครื่องมือดังกล่าวเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านนิเทศศาสตร์ การสื่อสารมวลชน และการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อประเมินความเหมาะสม ความครอบคลุมของเนื้อหา และความชัดเจนของถ้อยคำ ทั้งนี้ ผลการประเมินแสดงให้เห็นว่าแบบสัมภาษณ์มีความเหมาะสมและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC: Index of Item-Objective Congruence) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ (Rovinelli & Hambleton, 1977)

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ การสัมภาษณ์ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (Interview Guide) จะมุ่งเน้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่อยู่ภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ในการศึกษากลยุทธ์การสร้างสรรคิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก โดยมีแนวคำถามหลัก ดังนี้

- แนวคำถามหลักที่ 1 : คำถามเกี่ยวกับการวางแผนการสื่อสารของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก
- แนวคำถามหลักที่ 2 : คำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์การสร้างสรรคฺรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก
- แนวคำถามหลักที่ 3 : คำถามเกี่ยวกับการปรับตัวของวิทยุกระจายเสียงในยุคหลอมรวมสื่อของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก
- แนวคำถามหลักที่ 4 : คำถามเกี่ยวกับการวิเคราะห์และประเมินผลการสื่อสารของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ด้านเนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษากลยุทธ์การสร้างสรรคฺรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จังหวัดพิษณุโลก พบประเด็นการศึกษาที่สำคัญ 4 ส่วน ดังนี้

การวางแผนการสื่อสารของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 พบว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 มีการวางแผนการสื่อสารภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการกระจายเสียงของกองทัพบก ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 หมวดที่ 3 ส่วนที่ 7 มาตรา 47 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 นโยบายของรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนนโยบายด้านความมั่นคง แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ กฎหมายระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

สถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบก กองทัพบกภาคที่ 3 เป็นเครื่องมือของกองทัพบกในพื้นที่ภาคเหนือ มีจำนวน 22 สถานี ในการสนับสนุนกลไกด้านความมั่นคงของรัฐที่สำคัญ ให้มีศักยภาพในอันที่จะพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาชน และผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงยั่งยืน และเป็นกองทัพบกที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับ เชื่อมมั่น ตลอดจนสามารถเป็นที่พึ่งพาของประชาชนได้เสมอ โดยเป็นผู้นำด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ด้านความมั่นคงของรัฐและความปลอดภัยสาธารณะ

พันธกิจ/ภารกิจของสถานี

1. เป็นเครื่องมือสนับสนุนเครือข่ายสถานีวิทยุกระจายเสียง เพื่อสนับสนุนการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคง การช่วยเหลือประชาชน และการพัฒนาประเทศ การเตรียมกำลังพล การเรียกพล การแจ้งเตือน รวมทั้งสนับสนุนการทหารและยุทธศาสตร์ความมั่นคง เพื่อขยายผลในการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจทั้งในยามปกติและยามสงคราม

2. เป็นเครื่องมือสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารด้านความมั่นคง โดยการประชาสัมพันธ์ และการปฏิบัติการทางจิตวิทยา ซึ่งต้องเตรียมให้มีความพร้อมตั้งแต่ยามปกติ

3. เป็นเครื่องมือสนับสนุนการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การช่วยเหลือประชาชนและการพัฒนาประเทศ การใช้กำลังทุกประเภทในสถานการณ์ฉุกเฉิน และภัยพิบัติในพื้นที่

ในส่วนของทิศทางการกำหนดเนื้อหารายการเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยใช้สถานีวิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือในการประสานงาน ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารและสร้างกรอบความคิดที่ถูกต้องต่อกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง ทันเวลา และเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ ภายใต้กรอบการทำงาน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นเตรียมการ ผู้บริหารฝ่ายผลิตรายการและข่าว การตลาด ต้องร่วมกันวิเคราะห์ ทิศทาง กำหนดกรอบ วางแผน เพื่อนำมาสร้างกระแสความนิยมในกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายให้ประสานสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน

2) ขั้นระดมความคิด ผู้บริหารและบุคลากรในสถานี นำแผนมาร่วมกันวิเคราะห์ และแยกแยะรูปแบบรายการ เนื้อหา แนวเพลง ในทุกมิติ เพื่อคาดการณ์ว่าสามารถนำเสนอได้เหมาะสม ทันเวลา และครองใจผู้ฟังเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

3) ขั้นค้นหาคำตอบ เมื่อได้ข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหา จึงจะวางแผนและวางตัวผู้ดำเนินรายการที่เหมาะสมกับเนื้อหา

4) ขั้นปฏิบัติการลงมือทำให้สำเร็จ เพื่อสร้างกระแสความนิยมกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย และเป็นผู้นำทางด้านสถานีข่าวสารเพื่อความมั่นคงและบรรเทาสาธารณภัย ภายใต้กรอบแผนแม่บทกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กองทัพบก

5) ขั้นติดตามประเมินผล โดยการสำรวจในพื้นที่กระจายเสียงผ่านนักศึกษาวิชาทหาร ทหารกองประจำการและเครือข่ายมวลชนในพื้นที่ รวมถึงการตอบรับในแชท ผลเหล่านี้จะย้อนกลับมาเป็นฐานข้อมูลในการปรับรูปแบบรายการและวิธีนำเสนอต่อไป

สำหรับกลยุทธ์การสร้างสรรครายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 พบว่าแต่ละรายการนั้นต้องผ่านกระบวนการวางแผนจากฝ่ายจัดรายการเพื่อส่งต่อไปยังฝ่ายผลิตรายการ ซึ่งจะต้องทำงานร่วมกัน โดยอาศัยเทคนิค วิธีการนำเสนอ ผสมผสานกับศิลปะของผู้จัดทำรายการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายซึ่งจะต้องอาศัยบุคลากรหลายคน ลักษณะการทำงานจะทำงานเป็นทีม ตั้งแต่วางแผนการผลิต การเตรียมการ การผลิต และการประเมินผลทั้งในแง่ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการและผลตอบ

รับทางธุรกิจ ซึ่ง “โซเซียลมีเดีย” ได้สร้างทางเลือกในการเข้าถึงข่าวสารให้กับผู้บริโภคอย่างเปิดกว้างมากขึ้น สะดวกสบาย และรวดเร็วในการบริโภคข่าวสารผ่านโลกออนไลน์ควบคู่กับการออกอากาศในสถานี โดยมีปัจจัยที่ต้องพิจารณาในการวางแผนผลิตรายการ ได้แก่ นโยบายสถานี กลุ่มผู้ฟัง แนวคิดในการผลิตรายการ วัตถุประสงค์ของรายการ รูปแบบและวิธีการนำเสนอของรายการ งบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์การผลิตรายการ รายการคู่แข่ง ระยะเวลาในการผลิต คุณภาพของรายการ เวลาออกอากาศ ความยาวของรายการ รวมถึงความคล่องตัวในการผลิตรายการทั้งในส่วนการวางแผนรายการและการผลิตรายการ

ในส่วนของการปรับตัวของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 ในยุคหลอมรวมสื่อ พบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องปรับตัวทั้งนักจัดรายการ เนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ ซึ่งการเปิดเพลงอย่างเดียวนั้นอาจพบข้อจำกัดในเรื่องของลิขสิทธิ์ ดังนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องรอบรู้ ตั้งแต่เรื่องลิขสิทธิ์ ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ อาหาร ฯลฯ และนำมาเป็นจุดขายผสานกับกลยุทธ์ทางการตลาดและเทคโนโลยีสู่ความเป็นมืออาชีพที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ชัดเจน โดยนักจัดรายการต้องปรับเปลี่ยนบทบาท เพิ่มความถี่ในการจัดกิจกรรม สามารถเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟัง โดยเพิ่มช่องทางในการรับสื่อวิทยุสามารถออกอากาศทั้งภาพและเสียงพร้อม ๆ กัน มุ่งเน้นผลิตงานคุณภาพให้ผู้ฟังภายใต้กรอบข้อกฎหมาย วิถีประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย

นอกจากนั้นต้องเรียนรู้การใช้ระบบออนไลน์ การ Streaming ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ได้ เช่น Facebook, YouTube และการวางแผนพัฒนารายการ โดยให้ผู้ดำเนินรายการมีส่วนร่วมในการ Live stream ผ่าน Facebook เน้นการสื่อสารแบบ Two-way communication ปรับรูปแบบรายการเปิดเพลงสลับกับการพูดคุยในรายการมากขึ้น และปรับมุมมองที่มีต่อกลุ่มเป้าหมาย ผู้ฟังรายการมีโอกาสขยายตัวมากขึ้นจากการรับฟังรายการผ่านคลื่นความถี่ ดังนั้น กลุ่มผู้ฟังรายการจะมีทั้งฐานแฟนรายการเดิมและกลุ่มผู้ฟังรายการกลุ่มใหม่ที่เกิดจากพฤติกรรม的开รับสื่อ (ออนไลน์) ทั้งนี้ ผู้ดำเนินรายการจะต้องทำความรู้จักเพลงต่าง ๆ ที่จะต้องเปิดในรายการมากขึ้นหรือแม้กระทั่งเพลงที่กลุ่มผู้ฟังรายการชื่นชอบ

ผลการศึกษายังพบว่า การพัฒนารายการในยุคหลอมรวมสื่อทางสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 เพิ่มบทบาทขององค์ประกอบด้านเสียง โดยการนำจิงเกิ้ล (Jingle) มาเป็นส่วนสำคัญให้รายการมีสีสันมากขึ้น ดึงความสนใจให้ผู้ฟังเข้าถึงเนื้อหาของรายการและการปรับเรื่องราวสาระให้อยู่ในรูปแบบของสื่อกฎหรือมีการทำสื่อกฎมากขึ้น ในส่วนของผู้ดำเนินรายการนั้นจำเป็นต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือในห้องบันทึกรายการได้ด้วยตนเอง สามารถควบคุมการผลิตรายการทั้งในรูปแบบปกติและสามารถควบคุมรายการในขณะไลฟ์สดได้

นอกจากนี้ การวิเคราะห์และประเมินผลการสื่อสารของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 พบว่า ในอดีตวัดความนิยมจากจดหมาย โทรศัพท์ แต่ปัจจุบันรายการวิทยุที่ออกอากาศผ่านคลื่นความถี่ควบคู่กับการออนไลน์ที่ไลฟ์สด สามารถเข้าถึงง่าย ตอบรับและมีส่วนร่วมได้ง่าย มีหน่วยงานพันธมิตรพร้อมร่วมงานและสนับสนุน รวดเร็ว ครอบคลุมกว้างไกล ได้ตอบโต้ทันที ซึ่งเทคโนโลยีเข้ามา

ช่วยให้สื่อวิทยุดีขึ้นด้วย ขยายออกไปสู่แอปพลิเคชันออนไลน์ ขยายฐานผู้ฟัง ผู้ติดตาม สปอนเซอร์ เข้ามามากขึ้น แต่ต้องรู้ทันสื่อและต่อยอดคอนเทนต์ผลงานออนไลน์-ออนแอร์-ออนกราวด์ แม้กระทั่ง วิทยุ A.M. ที่ทุกคนคิดว่ากำลังจะหายไป แต่กองทัพบกนั้นขอสงวนไว้เพื่องานความมั่นคง แจ้งเตือน บรรเทาสาธารณภัย ทั้งนี้ เมื่อระบบดิจิทัลล่ม ระบบพื้นฐานดั้งเดิมหรือวิทยุใช้ถ่านไฟฉายยังเป็น กระบอกเสียงได้

นอกจากที่กล่าวไปข้างต้นแล้วสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 มีการประเมินผู้ฟัง รายการในพื้นที่ต่าง ๆ พบว่า ยังมีผู้รับฟังวิทยุผ่านคลื่นความถี่ทั้งในระบบ A.M. และ F.M. โดยการสำรวจในพื้นที่กระจายเสียงผ่านนักศึกษาวิชาทหาร ทหารกองประจำการและเครือข่ายมวลชนในพื้นที่ รวมถึงการตอบรับในแชทเพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลในการปรับรูปแบบรายการและวิธีนำเสนอต่อไป โดยรายการหลักที่ติดตามรับฟังกันต่อเนื่อง คือ รายการข่าวในช่วงเช้า กลุ่มผู้ฟังส่วนใหญ่ คือ พ่อค้า แม่ค้าในตลาด ควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมผ่าน Application Line ของรายการนั้น ๆ และการประเมิน กลุ่มผู้ฟังที่เพิ่มขึ้นจาก Facebook ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่สะท้อนประสิทธิภาพการรับฟังรายการของสถานีได้ กล่าวคือ มีช่องทางในการติดต่อกับผู้รับฟังสถานีวิทยุโดยตรง นอกจากนั้น ทางสถานีฯ ได้กำหนดให้มีการประชุมทุกเช้า (Morning Brief) ระหว่างผู้ผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการเพื่อพิจารณาประเด็น และ Content ต่าง ๆ รวมถึงการผลิต Content โดยการถ่ายทอดสดมากขึ้น เช่น กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ ทางทหาร อาทิ วันกองทัพไทยจะมีการถ่ายทอดสดในทุกช่องทาง รวมถึงการพัฒนาข่าวในทุก ๆ แหล่ง ในรูปแบบของสื่ूपข่าวเน้น Real time มากขึ้น เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารไปถึงพี่น้อง ประชาชนต่าง ๆ ทั่วพื้นที่ภาคเหนือ โดยยึดกรอบการทำงานในฐานะสื่อสารมวลชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการวางแผนการสื่อสารของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 พบว่า บทบาทผู้บริหารมีความสำคัญต่อการวางแผนการสื่อสาร การกำหนดกลยุทธ์ และแนวทางปฏิบัติ ที่เหมาะสมภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการกระจายเสียง ของกองทัพบก เพื่อสนับสนุนกลไกด้านความมั่นคงของรัฐที่สำคัญให้มีศักยภาพในอันที่จะพิทักษ์รักษา เอกราชและความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประชาชน และผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้ง การพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงยั่งยืน เป็นกองทัพที่มีเกียรติ ศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับ เชื่อมั่น และเป็น ที่พึ่งพาของประชาชนได้ ด้วยกรอบการทำงานเป็นทีม 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นระดมความคิด ขั้นค้นหาคำตอบ ขั้นปฏิบัติการลงมือทำให้สำเร็จ และขั้นติดตามประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ คงขวัญ กลิ่นจันทร์ และคณะ (Klinchan et al., 2022) ศึกษาการบริหารงานข่าวของสถานี วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ที่สรุปไว้ว่า การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทยมีโครงสร้างการดำเนินงานแบบระบบราชการที่สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ตามนโยบาย ภาครัฐเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน โดยนโยบายการบริหารงานข่าวมุ่งเน้นความ ถูกต้อง ความชัดเจน ความเที่ยงตรง และครบถ้วน เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจและเชื่อถือ ส่วน

กระบวนการบริหารงานข่าวเริ่มจากการประชุมโต๊ะข่าวกรมประชาสัมพันธ์ของกองบรรณาธิการข่าวทั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคร่วมกันทุกวัน เพื่อกำหนดประเด็นข่าวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ก่อนจะมอบหมายผู้สื่อข่าวในสายลงพื้นที่ทำข่าว ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ได้แก่ ความเป็นระบบราชการ นโยบายผู้บริหาร บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญและไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีรวมทั้งการแข่งขันและการหารายได้ ทั้งนี้ การบริหารงานข่าวมีปัจจัยพิจารณาที่เกี่ยวข้อง คือ นโยบายของสถานี ระบบการบริหารจัดการของสถานี รวมไปถึงข้อจำกัดและอุปสรรคในการทำงาน ดังนั้น การสร้างสรรค์รายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์จะไม่ได้มุ่งเพียงแค่การตอบสนองความต้องการของผู้ฟังเท่านั้น

สำหรับกลยุทธ์การสร้างสรรค์รายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 พบว่า กลยุทธ์สำคัญที่ถูกนำมาใช้ในการสร้างสรรค์รายการวิทยุกระจายเสียง คือ กลยุทธ์การทำงานแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่วางแผนการผลิต การเตรียมการ การผลิต และการประเมินผลทั้งในแง่ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการและผลตอบรับเชิงธุรกิจ กลยุทธ์การใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อกระจายข้อมูลข่าวสารที่ต้องการไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง สื่อที่ใช้ ได้แก่ “Social Media” ซึ่งได้สร้างทางเลือกในการเข้าถึงข่าวสารให้กับผู้บริโภคอย่างเปิดกว้าง สะดวกสบาย และรวดเร็วในการบริโภคข่าวสารผ่านโลกออนไลน์ ควบคู่กับการออกอากาศผ่านคลื่นความถี่ ตรงกับแนวคิดการสร้างสรรค์รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์ ที่สรุปไว้ว่า ผู้ผลิตรายการในฐานะผู้ส่งสารจะต้องมีความคิดริเริ่มหรือแปลกใหม่สามารถสร้างสรรค์เนื้อหารายการให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบและวิธีการนำเสนอให้เกิดความน่าสนใจได้ ควบคู่ไปกับการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และสอดคล้องกับทฤษฎีการหลอมรวมของสื่อ ที่สรุปไว้ว่า การหลอมรวมของสื่อเป็นการผสมผสานสื่อหลากหลายรูปแบบโดยอาศัยกระบวนการทำงานของเทคโนโลยีการสื่อสารเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อความสะดวกสบายของผู้บริโภคข่าวสารจากสื่อมวลชนแบบดั้งเดิม หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หลอมรวมกันมาเป็นสื่อมวลชนออนไลน์ ซึ่งทำให้ประชาชนผู้รับสารสามารถเข้าถึงสาระและบันเทิงได้ทุกที่ทุกเวลาตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารและความบันเทิงที่หลากหลายได้ ดังนั้น รายการวิทยุกระจายเสียงที่ดีจึงต้องเป็นรายการที่มีคุณค่าต่อสาธารณะ สามารถยกระดับปัญญาและระดับศีลธรรมในใจผู้ฟังให้สูงขึ้น โดยสอดคล้องผ่านการให้สาระและบันเทิงอย่างสร้างสรรค์ด้วย

ในส่วนของการปรับตัวของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 ในยุคหลอมรวมสื่อ พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องปรับตัวทั้งนักจัดรายการ เนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ ต้องรอบรู้ตั้งแต่เรื่องใกล้ตัว ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ อาหาร ฯลฯ และนำมาเป็นจุดขายผสมกับกลยุทธ์ทางการตลาดและเทคโนโลยีสู่ความเป็นมืออาชีพที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ชัดเจน นักจัดรายการต้องปรับเปลี่ยนบทบาท เพิ่มความถี่ในการจัดกิจกรรม สามารถเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนักจัดรายการกับผู้ฟัง โดยเพิ่มช่องทางในการรับสื่อวิทยุสามารถออกอากาศทั้งภาพและเสียงพร้อม ๆ กัน มุ่งเน้นผลิตงานคุณภาพให้ผู้ฟังภายใต้กรอบข้อกฎหมาย วิถีประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย สอดคล้อง

กับงานวิจัยของ วรเวช ศิริประเสริฐศรี และคณะ (Siriprasertsri et al., 2016) ศึกษารูปแบบการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดมหาสารคาม ที่สรุปไว้ว่า นักจัดรายการวิทยุ (Radio Broadcasters) บางคนหรือบางสถานีไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และขาดประสบการณ์ ไม่มีทักษะความชำนาญในการจัดรายการวิทยุ ดังนั้น นักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงต้องมีความรอบรู้ในด้านการสื่อสาร ด้านข่าวสาร และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

นอกจากนี้ยังพบว่า การปรับตัวของวิทยุกระจายเสียงในยุคหลอมรวมสื่อ บุคลากรต้องเรียนรู้การใช้ระบบออนไลน์ การ Streaming ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ ได้ เช่น Facebook, YouTube และการวางแผนพัฒนารายการ โดยให้ผู้ดำเนินรายการมีส่วนร่วมในการ Live stream ผ่าน Facebook เน้นการสื่อสารแบบ Two-way communication และการพัฒนารายการโดยเพิ่มบทบาทขององค์ประกอบด้านเสียง การนำจingle (Jingle) มาเป็นส่วนสำคัญให้รายการมีสีสันมากขึ้น ดึงความสนใจให้ผู้ฟังเข้าถึงเนื้อหาของรายการและการปรับเรื่องราวสาระให้อยู่ในรูปแบบของสื่อกีฬามากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณิสา เมืองแก้ว และธีรภัทร วรณฤมณ (Muangkaew & Wannareumol, 2019) ศึกษาการปรับตัวของวิทยุกระจายเสียงในยุคหลอมรวมสื่อ ที่สรุปไว้ว่า รูปแบบการปรับตัวของวิทยุกระจายเสียงตามองค์ประกอบของแนวคิด Lifestyle Media คือ มีช่องทางใหม่ เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน มีการปฏิสัมพันธ์เนื้อหาแบบใหม่จากรับส่งเป็นการแลกเปลี่ยนเนื้อหาผ่านช่องทางสื่อใหม่ก่อเกิดเป็นเนื้อหาใหม่ เช่น การโทรศัพท์ร่วมรายการ การแสดงความคิดเห็นในแฟนเพจเฟซบุ๊ก ตลอดจนมีการหาข้อมูลแบบใหม่ที่ไม่ได้รับฟังเฉพาะช่วงเวลาปกติแต่มีการรับฟังรายการย้อนหลังผ่านเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน

การวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติมาลย์ เกียวศรีกุล และคณะ (Kiaosrikul et al., 2021) ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารกิจการวิทยุกระจายเสียง ที่สรุปไว้ว่า แนวทางการพัฒนาแบบการบริหารต้องปรับโครงสร้างกลุ่มงานให้รองรับการผลิตสื่อใหม่ เพิ่มทักษะบุคลากรให้หลากหลาย ผลิตรายการเนื้อหาเฉพาะกลุ่ม โดยสถานีเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เอง พัฒนาช่องทางรายได้ทั้งออนแอร์ กิจกรรม และออนไลน์ ผลิตเนื้อหาทั้งเสียง ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง และตัวอักษร กำหนดกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง และเผยแพร่เนื้อหาในหลากหลายช่องทาง ทั้งนี้ ในยุคหลอมรวมสื่อผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงต้องทำงานด้วยแนวคิดผสมผสานเทคโนโลยีและสื่อ โดยการคำนึงถึงการเข้าถึงสื่อ การเชื่อมความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ฟังรายการ รวมไปถึงการพัฒนาเนื้อหาของรายการที่เหมาะสมกับแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ นอกจากความสอดคล้องดังกล่าวแล้ว กิจการวิทยุกระจายเสียงต้องปรับตัวโดยเชื่อมโยงการสื่อสารกับช่องทางออนไลน์ทุกแพลตฟอร์ม สร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ฟังและสร้างสรรค์กิจกรรมสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อความนิยม ซึ่งจะนำไปสู่การรักษาสวนแบ่งทางการตลาด

นอกจากนี้ การวิเคราะห์และประเมินผลการสื่อสารของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 พบว่า การประเมินจำแนกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การประเมินภายใน คือ การประชุมทุกเช้า (Morning Brief) ระหว่างผู้ผลิตรายการและผู้ดำเนินรายการเพื่อพิจารณาประเด็นและเนื้อหา (Content)

ต่าง ๆ รวมถึงการผลิตเนื้อหาโดยการถ่ายทอดสดมากขึ้น เช่น กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับทางทหาร ส่วนที่ 2 การประเมินภายนอก คือ การประเมินผู้ฟังรายการในพื้นที่ต่าง ๆ โดยการสำรวจในพื้นที่กระจายเสียงผ่านนักศึกษาวิชาทหาร ทหารกองประจำการ และเครือข่ายมวลชนในพื้นที่ ควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมผ่าน Application Line ของรายการนั้น ๆ และการประเมินกลุ่มผู้ฟังที่เพิ่มขึ้นจาก Facebook ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่สะท้อนประสิทธิภาพการรับฟังรายการของสถานีได้ เพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลในการปรับปรุงแบบรายการและวิธีนำเสนอต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ คงขวัญ กลิ่นจันทร์ และคณะ (Klinchan et al., 2022) ศึกษาการบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งได้สรุปไว้ว่า การบริหารงานข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยมีโครงสร้างการดำเนินงานแบบระบบราชการที่สนับสนุนการประชาสัมพันธ์ตามนโยบายภาครัฐเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับประชาชน โดยนโยบายการบริหารงานข่าวมุ่งเน้นความถูกต้อง ความชัดเจน ความเที่ยงตรง และครบถ้วน เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจและเชื่อถือ ส่วนกระบวนการบริหารงานข่าวเริ่มจากการประชุมโต๊ะข่าวกรมประชาสัมพันธ์ของกองบรรณาธิการข่าวทั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคร่วมกันทุกวัน เพื่อกำหนดประเด็นข่าวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันก่อนจะมอบหมายผู้สื่อข่าวในสายลงพื้นที่ทำข่าว

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตรทางด้านนิเทศศาสตร์และการสื่อสารมวลชน สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานและเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรได้ดังนี้

1. กลยุทธ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์รายการวิทยุกระจายเสียงจะต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายด้านความมั่นคงและสอดคล้องกับผู้ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง ประเภทบริการสาธารณะ โดยใช้แนวทางการปรับเนื้อหารายการให้สะท้อนความมั่นคงรอบด้านและยึดหลักการพื้นฐานของสื่อสาธารณะ คือ การเป็นระบบกระจายเสียงที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ฟัง โดยเน้นผลประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ เนื้อหารายการเน้นความมั่นคงรอบด้าน เนื้อหารายการมีความหลากหลาย/โดดเด่น นำเทคโนโลยีและสื่อใหม่ ๆ ทุกรูปแบบมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ประการสำคัญเพิ่มบทบาทภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์รายการมากขึ้น
2. การปรับโครงสร้างกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องให้รองรับการผลิตสื่อใหม่ ๆ เพิ่มทักษะบุคลากรให้หลากหลาย และสามารถผลิตรายการเนื้อหาเฉพาะกลุ่มได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสร้างสรรค์รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการประชาสัมพันธ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพียงด้านเดียวจากการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการผลิตรายการ แต่ยังขาดการศึกษาข้อมูลในระดับนโยบายจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูง ซึ่งมีความสำคัญต่อการกำหนดทิศทางการวางแผนงานด้านการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ทางวิทยุกระจายเสียง รวมถึงวิสัยทัศน์และมุมมองที่มีต่อการดำเนินงาน
2. ควรสำรวจการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความบันเทิง ความพึงพอใจจากการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงกองทัพบกที่ 3 จากกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย โดยกำหนดเครื่องมือการสำรวจระยะเวลาการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน และนำผลที่ได้ไปเชื่อมโยงกับการพัฒนารายการในลักษณะวงจร เช่น วงจร PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ Plan (วางแผน) Do (ปฏิบัติ) Check (ตรวจสอบ) และ Act (ดำเนินการ)

References

- Kiaosrikul, R., et al. (2021). Development of a radio broadcasting management model. *Innovative Distance Learning Electronic Journal*, 11(1), 150–170.
- Klinchan, K., et al. (2022). News management of national radio stations. *Phetchaburi Rajabhat University Academic Journal*, 12(2), 39–46.
- Muangkaew, S., & Wannareumol, T. (2019). Radio broadcasting adaptation in the era of media convergence. *Journal of Communication and Integrated Media*, 7(1), 25–44.
- National Statistical Office, Ministry of Digital Economy and Society. (2024). *Listening survey/watch programs from the Thailand radio and television stations, Thailand 2024* [PDF]. [Online]. Available: https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2024/20240607131259_81773.pdf
- Office of Broadcasting and Television Policy and Academic Affairs, NBTC Office, & Institute of Area Studies, Thammasat University. (2022). *Report on the study of the impact of broadcasting and television businesses on Thai society and socio-economics after the transition to the digital system* [PDF]. [Online]. Available: <https://lib.nbtc.go.th/book-detail/4183>
- Office of the Broadcasting Commission Television Business and the National Telecommunications Commission. (2018). *Report on the study of digital radio broadcasting transmission (Digital Radio Broadcasting)*. Bangkok: Office of Digital Television Affairs.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2(2), 49–60.

Siriprasertsri, W., et al. (2016). Buddhist communication patterns for public relations via radio broadcasting in Maha Sarakham Province. *Dhammathat Journal*, 16(1), 14–26.

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงาน

ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ จังหวัดตาก*

THE PARTICIPATION FOR THE DEVELOPMENT OF SUFFICIENCY ECONOMY

LEARNING CENTER, BANJADEEKHO COMMUNITY, TAK PROVINCE*

ดวงพร สว่างศรี**

อดิเรก พันเขียว**

(วันที่รับบทความ: 10 สิงหาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ: 25 สิงหาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 26 สิงหาคม 2568)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะ (2) พัฒนา ทดลองใช้ และประเมินโครงการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยในชุมชนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 291 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการพัฒนาและทดลองใช้โครงการ ได้แก่ ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชน จำนวน 21 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การประชุม แบบประเมินผลโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดประชุมระดมสมองอย่างสร้างสรรค์ (AIC) การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

(1) ปัญหาการมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีความต้องการสูงที่สุด

(2) การพัฒนา ทดลองใช้โครงการและดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชน ทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้นำความรู้เกี่ยวกับการทำน้ำหมักชีวภาพไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

(3) ผลการประเมินการดำเนินงานของโครงการ ผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้การทำน้ำหมักชีวภาพในระดับมากที่สุด การติดตามผลหลังการอบรม พบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ โดยแก้ปัญหาการใช้สารเคมีในการเกษตร ทำให้แหล่งน้ำและสัตว์เลี้ยงที่นำมาบริโภคมีสารตกค้างเคมีลดลง และลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีอีกด้วย

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การพัฒนาการดำเนินงาน, ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

*บทความวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

** นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, Email ; Duangporn.1996@yahoo.com

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, Email ; Adirek_fun@hotmail.com

THE PARTICIPATION FOR THE DEVELOPMENT OF SUFFICIENCY ECONOMY LEARNING CENTER, BANJADEEKHO COMMUNITY, TAK PROVINCE

DUANGPORN. SAWANGSRI **

ADIREK FUNKIEW***

(Received: August 10, 2025; Revised: August 25, 2025; Accepted: August 26, 2025)

ABSTRACT

The purposes of this research were to (1) study the problems and the needs of participation of the Sufficiency Economy Learning Center, Banjadeekho Community, and (2) develop, trial, and evaluate the operation project of the Sufficiency Economy Learning Center, Banjadeekho Community. This research was participatory action research. The samples were 291 people who lived in the Banjadeekho Community. The informants consisted of 21 leaders and community representatives. The research tools included interview forms, questionnaires, meetings, and project evaluation forms. Data collection was conducted through in-depth interviews and Appreciation Influence Control (AIC). The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The results were as follows:

(1) In general, the problem of participation in the sufficiency economy learning center, Banjadeekho Community, was at a high level. The highest mean was the participation in the evaluation. The need for participation in the Sufficiency Economy Learning Center was at a high level. The highest mean was the participation in the operation. (2) The development, trial use of the project, and operation of the participation of the Sufficiency Economy Learning Center were initiated through the participation of community leaders and representatives who wanted the project of making bio-extract to enable participants to apply their knowledge about making bio-fermented water to their daily lives. (3) The project performance evaluation results revealed that participants had the highest level of knowledge in making bio-extract. Follow-up after the training revealed that participants applied the knowledge gained to address the problem of chemical use in agriculture, resulting in reduced chemical residues in water sources and livestock, and also reduced the cost of purchasing chemicals.

Keywords: Participation, Operation Development, Sufficiency Economy Learning Center

*Research Article, Kamphaeng Phet Rajabhat University

** Master of Arts students, Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Email ; Duangporn.1996@yahoo.com

*** Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Email ; Adirek_fun@hotmail.com

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจอย่างหนัก นับว่าเป็นบทเรียนสำคัญของการพัฒนาที่ไม่สมดุลและไม่เสถียรภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่ได้คำนึงถึงระดับความเหมาะสมกับศักยภาพของประเทศ หรือความพร้อมของคนหรือระบบและอีกส่วนหนึ่ง เกิดจากการหวังพึ่งพิงจากต่างประเทศมากเกินไปทั้งในด้านความรู้ เงินลงทุน หรือตลาด โดยไม่ได้เตรียมสร้างพื้นฐานภายในประเทศให้มีความมั่นคงและเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อให้สามารถพร้อมรับความเสี่ยงจากความผันผวนเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกและภายใน (Wongcha-um, S., 2011, p.7-9)

เศรษฐกิจพอเพียงจึงเข้ามามีบทบาทต่อการกำหนดอุดมการณ์การพัฒนาของประเทศ โดยปัญญาชนในสังคมไทยหลายท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น โดยเชื่อมโยงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับวัฒนธรรมชุมชน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการ ต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับประเทศ เริ่มที่ระดับครอบครัว มีการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสมาชิกในครอบครัวได้นำไปเป็นแบบอย่าง ยึดหลักความพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักใช้ รู้จักพอ ในระดับชุมชน มีการอยู่ร่วมกันอย่าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน สมัคคีสามัคคี ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ร่วมคิด ร่วมพัฒนาชุมชนให้มี ความเจริญรุ่งเรือง และระดับประเทศ ผู้นำควรดำเนินงานไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจทุกระดับต้องมีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลพร้อมต่อ การรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (Pibulsarawat, P., 2008, p.67-71)

บ้านเจดีย์โคะ ตั้งอยู่หมู่ 6 ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก เป็นหมู่บ้านที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ จึงทำให้หมู่บ้านเจดีย์โคะมีทุนทางสังคมที่แข็งแกร่งในด้านความสามัคคีรวมพลัง มีการจัดการระบบความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีวัฒนธรรม ประเพณีที่หลากหลายซึ่งได้ข้อมูลจากแผนพัฒนาชุมชน (Mhoprakam, D., 2019) ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะได้รับการคัดเลือกและได้รับการสนับสนุนเข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในปีงบประมาณ 2558 จนถึงปัจจุบัน ปัจจุบันเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ของชุมชนที่จะสามารถนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชน เป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสืบทอดภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการของชุมชนในด้านต่างๆ

จากผลการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ เป็นแหล่งศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนความรู้ในการพัฒนาต่อยอดในเรื่องของการตัดแต่งกิ่งต้นอะโวคาโด และการศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยทางศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะได้มีการจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อเพิ่มศักยภาพ ความเข้มแข็ง ร่วมถึงการสร้างมาตรฐานคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นตามลำดับ จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของศูนย์การเรียนรู้ฯ ยังขาดความร่วมมือของคนในชุมชน ที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ อีกทั้งยังขาดความร่วมมือจากหน่วยงานภายในท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันยังเป็นข้อเคลือบข้องของคนเพียงกลุ่มเดียว คือประธานศูนย์การเรียนรู้และสมาชิกภายในศูนย์เท่านั้น จึงทำให้ศูนย์การเรียนรู้ฯ นั้นขาดการขับเคลื่อนที่เกิดจากความร่วมมืออย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (Kaewtankam, C., 2020) นอกจากนี้ การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ยังไม่สามารถเข้ามา มีบทบาทหน้าที่ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเป็นแหล่งเรียนรู้ในการทำการเกษตรและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่เกษตรกรและคนในชุมชนได้ และยังขาดความร่วมมือในการเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ และพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะให้เป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะจึงมีความต้องการที่จะให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมลงมือพัฒนาโครงการ/แผน/กิจกรรมที่ทางศูนย์การเรียนรู้ฯ จัดให้ เพื่อให้ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะเกิดกระบวนการพัฒนาจากการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและคนในชุมชน และทำให้เกิดแนวคิดเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวและเกิดการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะอย่างยั่งยืนร่วมกัน

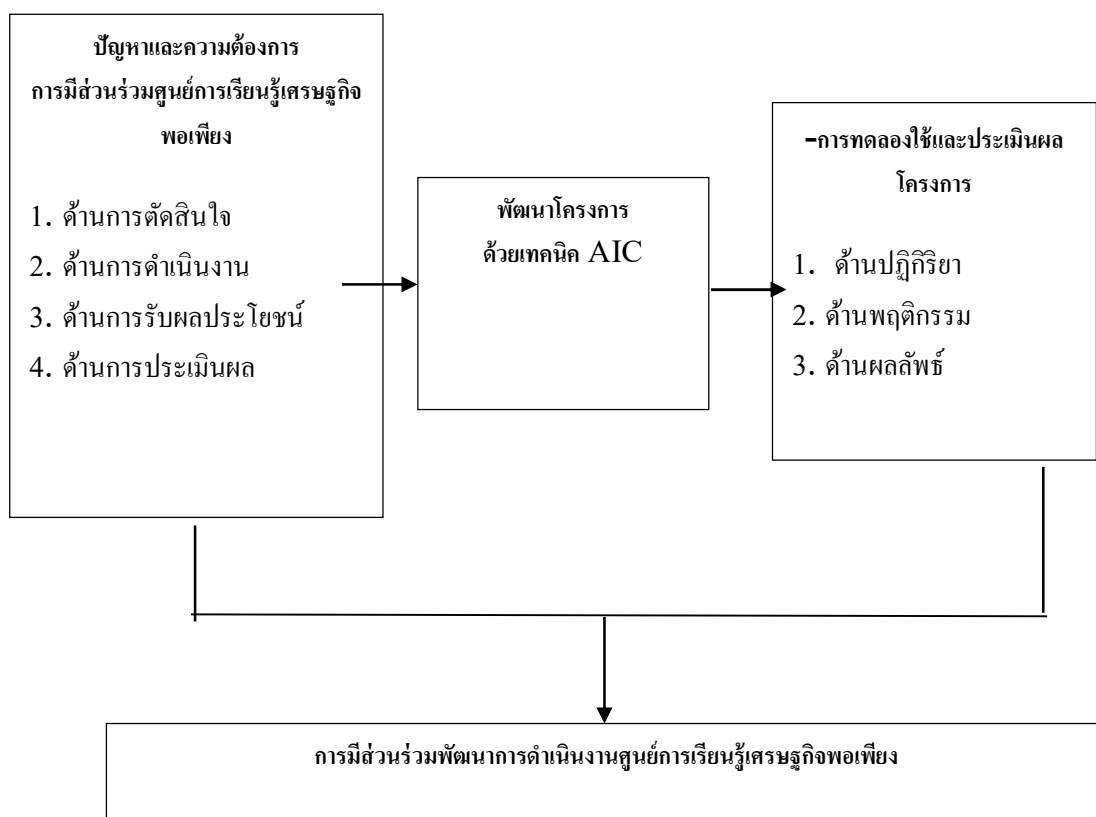
จากสภาพและปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยจึงประยุกต์ใช้รูปแบบการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเจดีย์โคะ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการที่จะนำไปสู่กระบวนการทดลองใช้โครงการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้คนในชุมชนบ้านเจดีย์โคะได้เข้ามา มีบทบาทในการประเมินผลและหาแนวทางการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
2. เพื่อพัฒนาและทดลองใช้โครงการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
3. เพื่อประเมินโครงการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้นำแนวคิด/ทฤษฎีของโคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980, p.213–222) ประกอบด้วย 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการดำเนินงาน 3) ด้านการรับผลประโยชน์ 4) ด้านการประเมินผล และใช้แนวคิดของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick) คักดีศรี ปาณะกุล (Panakul, S., 2002) โดยนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ประกอบด้วย 1) ด้านปฏิกิริยา 2) ด้านพฤติกรรม และ 3) ด้านผลลัพธ์ มาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participation Research) โดยพื้นที่ที่ศึกษา คือ ชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นชุมชนที่มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร ได้แก่ ชาวบ้านในชุมชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 1,153 คน
กลุ่มตัวอย่าง 291 คน ได้แก่ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม/องค์กร ประชาชน ชาวบ้าน สตรี ผู้สูงอายุ และชาวบ้านในชุมชน ใช้ในการศึกษาปัญหาและความต้องการ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p.608–609)

2. เครื่องมือที่ใช้วิจัย

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาและความต้องการในการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเจดีย์โคะ อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก เป็นแบบสอบถามสร้างขึ้นเอง มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80–1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบราค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ 0.82

ขั้นตอนที่ 2.1 การพัฒนาโครงการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ การบันทึกประชุมแบบมีส่วนร่วม โดยใช้แบบเก็บข้อมูลด้วยเทคนิค AIC (Appreciation–Influence–Control) เป็นกระบวนการประชุมที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อจัดทำแผนหรือโครงการ โดยเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้มีเหตุพิศุคแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ ให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการ โดย Appreciation : A คือขั้นตอนการสร้างความรู้หรือการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ส่วน Influence : I คือการสร้างแนวทางการพัฒนาเป็นขั้นตอนการหาวิธีการและเสนอทางเลือกในการพัฒนา และ Control : C คือการสร้างการยอมรับและทำงานร่วมกันโดยการนำโครงการมาสู่การปฏิบัติจริง (Wasi, P., 1992, p.60)

ขั้นตอนที่ 2.2 การทดลองใช้โครงการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ โครงการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลโครงการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบประเมินโครงการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเจดีย์โคะ อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาและความต้องการในการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม/องค์กร ประชาชนชาวบ้าน สตรี ผู้สูงอายุ และชาวบ้านในชุมชน จำนวน 290 คน ซึ่งได้กลับคืนมา 290 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 (Promgan, D., 2008)

ขั้นตอนที่ 2.1 การพัฒนาโครงการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการประชุมแบบมีส่วนร่วม (AIC) แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน คือ

A-1 การสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการเพื่อนำไปพัฒนาโครงการในการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ

A-2 การกำหนดวิสัยทัศน์และความคาดหวังที่มีความเป็นไปได้ที่สามารถพัฒนาเป็นโครงการ แล้วนำมาแลกเปลี่ยน อธิบาย เพื่อรวมกันเป็นภาพเดียวของกลุ่มแล้วนำเสนอในที่ประชุม

I-1 การคิดหาทวิวิธีในการเขียนกิจกรรมที่คาดว่าจะต้องทำ เพื่อเกิดผลสำเร็จ ให้ได้ภาพรวมของ A-2 แล้วนำเสนอต่อที่ประชุม

I-2 การจัดลำดับความสำคัญและจำแนกกิจกรรม โดยเลือกกิจกรรมตามความเห็นว่ากิจกรรมใดสำคัญ แล้วเป็นไปได้ที่ศูนย์การเรียนรู้ สามารถทำได้ แยกเป็น 1. กิจกรรมที่จะทำได้เอง 2. กิจกรรมที่ต้องทำร่วมกับคนอื่น

C-1 การวางแผนและหาผู้รับผิดชอบโครงการที่จัดขึ้นเพื่อเลือกตามบทบาทหน้าที่ ความสามารถที่จะทำได้

C-2 การจัดทำโครงการตามรูปแบบมาตรฐาน โดยการแบ่งกลุ่มให้เข้าตามระดับงานที่รับผิดชอบ สำหรับ ขั้นตอนนี้สำคัญ ผู้ร่วมเข้าร่วมประชุม ร่วมกันเขียนโครงการตามรูปแบบที่กำหนด ซึ่งประกอบด้วย 1) ชื่อโครงการ 2) หลักการเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ 4) วิธีการทำและกิจกรรมที่ต้องทำ 5) ชื่อหน่วยงาน /บุคคลผู้รับผิดชอบโครงการ 6) ระยะเวลาจัดทำโครงการ 7) สถานที่ดำเนินการจัดทำโครงการ 8) การวัดประเมินผล 9) ผลที่คาดว่าจะได้รับ 10) งบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์

ขั้นตอนที่ 2.2 การดำเนินงานตามโครงการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ผู้วิจัยจัดดำเนินงานตามโครงการ โดยการลงมือปฏิบัติของกลุ่มชาวบ้าน ภายวันที่ขอบเขตกิจกรรม และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในโครงการขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลโครงการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจบโครงการผู้วิจัยได้แจกแบบประเมิน โดยผู้วิจัยจะแจกแบบประเมินให้ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อบรรณาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำผลสรุปที่ได้มานำเสนอเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัญหา และความต้องการมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะ จังหวัดตาก

1.1 ผลการศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะ จังหวัดตาก ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และปัญหาการมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเจดีย์โคะ

ข้อ	ปัญหาการมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงฯ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ	3.94	0.68	มาก
2.	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.96	0.63	มาก
3.	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	2.15	0.63	น้อย
4.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.02	0.69	มาก
รวม		3.53	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมภายในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเจดีย์โคะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 เมื่อพิจารณาด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.15

1.2 ผลการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะ พบว่า ความต้องการสูงสุด 5 อันดับ ได้แก่ ชาวบ้านต้องการมีส่วนร่วมการวางแผน และการพัฒนาโครงการที่ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด (ร้อยละ

ละ 91.38) รองลงมาคือ ชาวบ้านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการที่ทางศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเจดีย์โคะจัดขึ้น (ร้อยละ 88.97) ชาวบ้านต้องการนำผลที่ได้จากการประเมินโครงการมาปรับปรุงแก้ไขในการจัดโครงการครั้งต่อไป (ร้อยละ 87.93) ชาวบ้านต้องการนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ หรือหารายได้เลี้ยงในครัวเรือน (ร้อยละ 84.83) และชาวบ้านต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการที่จัดขึ้นภายในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเจดีย์โคะ (ร้อยละ 84.48) ส่วนความต้องการน้อยที่สุด คือ ความต้องการในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในช่องทางออนไลน์ (ร้อยละ 33.79)

2. ผลการพัฒนาและทดลองใช้โครงการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ผลการศึกษา มีดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมแบบระดมสมองอย่างสร้างสรรค์ (AIC) ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2566 ณ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ อ.พะพวง จ.ตาก โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน และตัวแทนชาวบ้าน จำนวน 21 คน ที่ประชุมได้ข้อสรุปในการจัดทำโครงการ “การส่งเสริมการทำน้ำหมักชีวภาพอย่างมีส่วนร่วม” เนื่องจากเป็นโครงการที่ผู้เข้าร่วมประชุมมีความคิดเห็นตรงกันและสนใจมากที่สุด และได้ร่วมกันพิจารณาเขียนโครงการร่วมกัน

จากนั้นได้ตกลงในการกำหนดวัน-เวลา-ในการทดลองใช้โครงการส่งเสริมการทำน้ำหมักชีวภาพอย่างมีส่วนร่วม และได้ทดลองใช้โครงการเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2566 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานงานกับศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจัดทำโครงการขึ้น โดยมีวิทยากรผู้บรรยายให้ความรู้เรื่องการทำน้ำหมักชีวภาพ คือ นายเชษฐา แก้วทันคำ เกษตรต้นแบบอำเภอแม่สอด และประธาน ศพก.แม่สอด โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการ คือชาวบ้านที่ร่วมประชุมระดมสมองอย่างสร้างสรรค์ จำนวน 21 คน จากนั้นเป็นการพัฒนาทักษะการทำน้ำหมักชีวภาพ โดยวิทยากรบรรยายสาธิต และให้ผู้เข้าร่วมโครงการทดลองทำน้ำหมักชีวภาพจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น อาทิ แดงโมกกล้วยน้ำว้า สับปะรด พักทอง แดงกวา

3. ผลการประเมินตามโครงการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะ จังหวัดตาก ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 : ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับของผู้เข้าร่วมโครงการ
ดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะ

ข้อ	การประเมินผลการขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงฯ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1.	การประเมินผลด้านปฏิกิริยา	4.54	0.58	มากที่สุด
2.	การประเมินผลด้านพฤติกรรม	4.25	0.78	มาก
3.	การประเมินผลด้านผลลัพธ์	4.16	0.71	มาก
รวม		4.32	0.69	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินโครงการทั้ง 3 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือการประเมินผลด้านปฏิกิริยา ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ระดับมาก ได้แก่ ด้านพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และด้านผลลัพธ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16

ภายหลังสิ้นสุดโครงการในระยะเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยได้ติดตามผลหลังการทดลองใช้โครงการ พบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในการทำน่าน้ำหมักชีวภาพเพิ่มมากขึ้นและนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาการใช้สารเคมีในการเกษตร แหล่งน้ำและสัตว์เลี้ยงที่นำมาบริโภคก็มีสารตกค้างเคมีลดลง ซึ่งเมื่อนำไปใช้ในการเกษตรก็ช่วยปรับปรุงหน้าดินให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมี และเพิ่มรายได้ให้กับผู้เข้าร่วมฝึกอบรมในการนำน้ำหมักชีวภาพมาต่อยอดสร้างรายได้ ส่งผลดีให้ชุมชนลดปริมาณขยะและลดโลกร้อนได้ จากผลการติดตามดังกล่าวทำให้คนในชุมชนตระหนักได้ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะคืออะไร จึงส่งผลให้ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะมีการขับเคลื่อนไปในทางที่ดีขึ้น ชาวบ้านหันมาสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ทางศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะจัดขึ้น ทั้งโครงการที่เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มจนถึงการประเมินผล และโครงการที่ทางเจ้าหน้าที่จัดให้

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ที่เป็นเช่นนั้น อาจเป็นเพราะการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะยังไม่เปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เข้าร่วมประเมินผลและไม่มีการจัดประชุมที่ช่วยติดตามผล และจากผลการศึกษาความ

ต้องการมีส่วนร่วมของการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ที่เป็นเช่นนั้น อาจเป็นเพราะชาวบ้านมีความต้องการที่จะเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ เพื่อเป็นการส่งเสริมในคนในชุมชนได้นำความรู้ ความเข้าใจที่ทางศูนย์การเรียนรู้จัดขึ้นทั้งจากงบประมาณรัฐ และเอกชนที่เข้ามาจัดโครงการหรือกิจกรรมกลับไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยอิงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ผลการพัฒนาและทดลองใช้โครงการมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะ โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้วิธีการประชุมแบบมีส่วนร่วม (AIC) และได้จัดการประชุมแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะขึ้น ซึ่งให้ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อให้ชาวบ้านได้แสดงความคิดเห็น โดยได้มีการจัดการวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการเพื่อให้ได้เป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งโครงการที่ชาวบ้านได้ช่วยกันลงความคิดเห็นคัดเลือกจากการจัดประชุมครั้งนี้ คือโครงการปฏิบัติการส่งเสริมการทำน้าหมักชีวภาพอย่างมีส่วนร่วม เป็นโครงการที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมให้กับชาวบ้าน และศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดการพัฒนาและดำเนินงานตามโครงการที่จัดขึ้น และได้นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะ จากการจัดประชุมแบบมีส่วนร่วม (AIC) ที่ชาวบ้านได้ร่วมแสดงความคิดเห็นนั้นสามารถนำมาใช้ได้จริง เห็นผลเป็นรูปธรรมจึงทำให้ชาวบ้านให้ความสนใจและพร้อมที่จะเรียนรู้รับสิ่งใหม่ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเจดีย์โคะไปในทิศทางที่ดีมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล จุลศิลป์ (Chunlasin, S., 2008) ที่ได้นำการประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC มาใช้ในงานวิจัย ที่ได้กล่าวไว้ว่าการประชุมแบบมีส่วนร่วมเป็นการระดมสมองเพื่อแก้ไขปัญหา และความต้องการเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาโครงการ

ซึ่งผลที่ได้จากการประชุมนี้เกิดจากแนวคิดร่วมกันของผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน ส่งผลให้เกิดเป็นประเด็นที่สาม คือ การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการมีส่วนร่วมของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้วิธีการประเมินผลจากแนวคิดของ เคิร์กแพทริก (Panakul, S., 2002) โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย (1) การประเมินผลด้านปฏิกิริยา (2) การประเมินผลด้านพฤติกรรม (3) การประเมินผลด้านผลลัพธ์ ซึ่งจากการประเมินผลทั้ง 3 ด้าน พบว่าการประเมินปฏิกิริยาการตอบสนองของผู้เข้ารับการศึกษาโครงการนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รู้ว่าผู้เข้าร่วมมีความพึงพอใจ และมีความรู้สึกละเอียดกับการฝึกอบรม เช่น วิทยากร วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ อาหาร ระยะเวลา ฯลฯ ว่ามีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด ซึ่งจากการประเมินปฏิกิริยาโครงการปฏิบัติการส่งเสริมการทำน้าหมักชีวภาพนั้น มีปฏิกิริยาอยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะ การจัดโครงการปฏิบัติการส่งเสริมการทำน้าหมักชีวภาพนั้น ชาวบ้านให้ความสนใจมากที่สุด ทำให้การจัดโครงการเป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ และโครงการที่จัดขึ้นเป็นโครงการที่เข้าถึงง่ายสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงเพราะชาวบ้านในชุมชนบ้าน

เจดีอีโคส่วนใหญ่นั้นเป็นเกษตรกร จึงเล็งเห็นความสำคัญที่จะไปช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรและลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนอีกด้วย

3. ผลการประเมินโครงการการส่งเสริมการทำน้ำหมักชีวภาพอย่างมีส่วนร่วม ในภาพรวมที่พบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ในเรื่องการทำน้ำหมักชีวภาพในระดับมาก การประเมินผลพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน และการติดตามผลหลังการอบรม พบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้จริง โดยนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาการใช้สารเคมีในการเกษตรได้มากขึ้น แหล่งน้ำและสัตว์เลี้ยงที่นำมาบริโภคก็มีสารตกค้างทางเคมีลดลง และเมื่อนำไปใช้ในการเกษตรก็ช่วยปรับปรุงหน้าดินให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมี สอดคล้องกับแนวคิดของเคิร์กแพทริก (Pankul, S., 2002) โดยการประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังอบรมมีทิศทางที่ดีตามวัตถุประสงค์ของการประเมินผลด้านพฤติกรรม และในขั้นสุดท้ายของการประเมินผล คือ การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังการอบรมของผู้เข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมมีผลลัพธ์ที่ดีขึ้นจากการนำทักษะความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันทำให้ผู้รับการฝึกอบรมอยากเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม/โครงการที่ทางศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจัดขึ้น จึงส่งผลให้ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงมีการดำเนินงานที่ต่อเนื่องและได้รับความสนใจมากขึ้นจากคนในชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากผลการประเมินตามโครงการ อยู่ในระดับสูง ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะ โครงการปฏิบัติการส่งเสริมการทำน้ำหมักชีวภาพที่จัดขึ้นนั้น เกิดจากความต้องการของชาวบ้านที่ช่วยกันแสดงความคิดเห็นโดยผ่านการมีส่วนร่วมจากการประชุมด้วยเทคนิค AIC ที่ร่วมกันทำตั้งแต่เริ่มคัดเลือกโครงการจนถึงการทำแผนโครงการ ซึ่งเป็นการฝึกให้ชาวบ้านได้จัดทำแผนที่สามารถนำไปขอหน่วยงานรัฐเพื่อจัดทำโครงการที่ชาวบ้านมีความสนใจจริงและนำไปใช้ได้จริงในพื้นที่ของชุมชนบ้านเจดีอีโค หรืออาจจะต่อยอดให้กับชุมชนอื่นๆ ที่มีสภาพแวดล้อมการใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นๆ อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุพัชร คุรุตาประภา (Kurutaprapa, J., 2023, p.63) ได้มีการกล่าวถึงการประเมินผลการฝึกอบรมโดยใช้เทคนิคของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick) ซึ่งพบว่าการประเมินผลโดยใช้เทคนิคนี้สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นกับตัวองค์กรหรือตัวอย่างที่ทำการวิจัยให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมภายในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการที่อยากเข้ามามีส่วนร่วมภายในศูนย์ฯ ตั้งแต่เริ่มกระบวนการตัดสินใจจนถึงการประเมินผล ซึ่งในแต่ละที่มีบทบาทและบริบทที่แตกต่างกัน ดังนั้นควรทำการศึกษาปัญหาและความต้องการโดยวิธีการสัมภาษณ์ด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

2. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงอื่นๆ ควรให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมภายในศูนย์ฯ อย่างสม่ำเสมอ และเกิดการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่องตามผลการประเมินของโครงการเพื่อเป็นการกระตุ้นให้คนอื่นในชุมชนหันมาสนใจและอยากเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

3. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงอื่น สามารถเพิ่มองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ โดยการสร้างความร่วมมือและระบบการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส สามารถให้ชุมชนตรวจสอบได้ โดยการจัดทำแผนการดำเนินงาน งบประมาณ และการประเมินผลที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปเป็นต้นแบบในการศึกษาวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมโดยการจัดโครงการอบรมเพื่อให้คนในชุมชนได้เข้ามามีบทบาทร่วมด้วย

2. จากการศึกษา พบว่า รูปแบบการประเมินโครงการของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick) สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดอบรมโครงการที่เกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่สำเร็จเพื่อเป็นต้นแบบในการจัดโครงการภายในศูนย์อื่นๆ ต่อไป

3. เนื่องจากงานวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างภายในชุมชนบ้านเจดีย์โคะ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังชุมชนอื่นๆ ที่มีศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลายมากขึ้น

Reference

- Chunlasin. S. (2008). *Development of a Community Participatory Model Using Local Wisdom for Educational Management Based on the Sufficiency Economy Philosophy in Basic Education Instructions: An Application of the AIC Process*. [Master of Education]. Chulalong University.
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). *Rural Development Participation: Concept and Measure For Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies*. New York: Cornell University Press.
- Kaewtankam, C. (2020, 22 Sep). *President of the sufficiency economy learning center Banjadeekho Community*. In-depth Interview
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 608–609
- Kurtaprap. J. (2023). *Training Evaluation of Civil Servants Orientation of Southern Border Provinces*. [Master of Public Administration Prince]. Songkla University.
- Mhoprakam, D. (2019). *Banjadeekho Community Development Plan*. Tak.

- Panakul, S. (2002). *Curriculum Evaluation* (3rd ed). Bangkok: Ramkhamhaeng University.
- Pibulsarawut, P. (2008). *Self-Sufficiency Economy Philosophy*. Bangkok: Sufficiency Economy Research Project.
- Promgan, D. (2008). *Study of performance of sufficiently Economy Villages: Case Study: Model Sufficiency Economy Village Pua District Nan*. [Master of Arts]. Uttaradit Rajabhat University.
- Wasi, P. (1992). Life Path Chapter 58 : AIC. *Moh-Chao-Ban*, 14(161), 60–64.
- Wongcha-um, S. (2011). *National Development Planning*. Bangkok: Petchrungrong Pring cennter CO., LTD.

การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*

DEVELOPMENT OF INFORMATION SYSTEM TO SUPPORT TEACHER PRACTICUM AT UBON RATCHATHANI RAJABHAT UNIVERSITY*

พิทักษ์ สุรินทร์วัฒนกุล**

วชิระ โมราชาติ***

อรรถพร วรรณทอง****

จิรพงศ์ โกศลวิตร*****

(วันที่รับบทความ: 17 กรกฎาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ: 24 สิงหาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 26 สิงหาคม 2568)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความจำเป็นของการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) พัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3) ประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้เชี่ยวชาญ และ 4) ประเมินความพึงพอใจในการทำงานของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้ใช้งาน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศและเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 120 คน จากวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความจำเป็นแบบการตอบสนองคู่และลำดับดัชนีความจำเป็น 2) แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลวิจัยพบว่า 1) ผลศึกษาสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินระดับที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความจำเป็นที่มากที่สุด คือ ระบบค้นหาและเรียกดูข้อมูลย้อนหลัง มีค่า $PNI_{modified} = 0.0638$, 2) ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีองค์ประกอบ 5 โมดูล ได้แก่ โมดูลนักศึกษา โมดูลครูพี่เลี้ยง โมดูลอาจารย์นิเทศก์ โมดูลเจ้าหน้าที่และโมดูลผู้ดูแลระบบ, 3) ประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ผลประเมินความพึงพอใจในการทำงานของระบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ระบบสารสนเทศ, การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, การประเมินผล

* บทความวิจัย, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

** อาจารย์, สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี Email: pitak.s@ubru.ac.th

*** อาจารย์, สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี Email: wachira.m@ubru.ac.th

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี Email: attaporn.w@ubru.ac.th

***** ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี Email: jirapong.g@ubru.ac.th

DEVELOPMENT OF INFORMATION SYSTEM TO SUPPORT TEACHER PRACTICUM AT UBON RATCHATHANI RAJABHAT UNIVERSITY*

PITAK SURINWATTANAKUL**

WACHIRA MORACHAT***

ATTAPORN WANNATHONG****

JIRAPONG GOSALAVIT*****

(Received: July 10, 2025; Revised: August 24, 2025; Accepted: August 26, 2025)

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the current conditions and the needs for developing an information system to support teaching practicum, 2) develop the information system to support teaching practicum, 3) evaluate the performance efficiency of the developed system by experts, and 4) assess user satisfaction with the system. The samples consisted of 120 participants, including student teachers, mentor teachers, advisors, and practicum staff, selected through stratified random sampling. The research tools comprised: 1) a questionnaire on current and desired conditions using a dual-response format and the Priority Need Index (PNI Modified), 2) a system performance evaluation form using a five-point Likert scale, and 3) a satisfaction evaluation form using a five-point rating scale. The statistics used in data analysis were the mean and standard deviation.

The results revealed that: 1) the current conditions were at a high level, while the desired conditions were at the highest level. The most significant priority need was the information search and retrieval module, with a PNI Modified value of 0.0638. 2) The developed information system consisted of five modules: student module, mentor teacher module, supervising lecturer module, practicum staff module, and administrator module. 3) The evaluation of the system's performance efficiency was at the highest level. 4) User satisfaction with the system, overall, was also at the highest level.

Keywords: Information System, Teacher Practicum, Evaluation

* Research Article, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

** Lecturer, Computer Education, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Email: pitak.s@ubru.ac.th

*** Lecturer, Digital Technology for Education, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Email: wachira.m@ubru.ac.th

**** Associate Professor, Computer Education, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Email: attaporn.w@ubru.ac.th

***** Associate Professor, Computer of Education, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Email: jirapong.g@ubru.ac.th

บทนำ

ในปัจจุบันคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัลมีความสำคัญต่อการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารและการจัดการข้อมูล หรือ MIS (Management Information System) (Iamsirivong, O., 2017) ซึ่งการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบเอกสารที่เป็นแบบกระดาษ การเก็บข้อมูลแฟ้มเอกสารหรือแม้แต่การจัดเก็บไฟล์ข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลทำให้ผู้ใช้งานมักจะมีปัญหาของแฟ้มเอกสารเกิดการสูญหาย การจัดเก็บข้อมูลที่ไม่เป็นหมวดหมู่ และการสรุปรวบรวมข้อมูลทำได้ไม่ครบถ้วนอย่างที่ผู้ใช้งานต้องการ จะเห็นได้ว่าองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนนิยมนำระบบสารสนเทศ (Information System) มาใช้ในการบริหารจัดการเก็บข้อมูลเป็นไฟล์เอกสารในรูปแบบออนไลน์ เนื่องจากระบบสารสนเทศนั้นมีการใช้งานที่มีความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องและมีความปลอดภัย มีความยืดหยุ่นและสามารถรองรับการขยายตัวของข้อมูลเพิ่มมากขึ้นในอนาคตได้ โดยเฉพาะด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะมีการเน้นการเรียนการสอนที่มีการนำคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาร่วมด้วยกับการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนและเชื่อมโยงข้อมูลทางด้านการศึกษา ทำให้บุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่ในการใช้งานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศได้ถูกต้องและเหมาะสม

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายการผลิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ปริญญาตรีจากหลักสูตร 5 ปี มาเป็นหลักสูตร 4 ปี ทำให้สถาบันการศึกษาที่มีการผลิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูระหว่างเรียนและการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและเข้าใจถึงบริบทและสภาพการทำงานที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและทิศทางการศึกษาของชาติ จากการออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่มีการเน้นหลักสูตรการพัฒนาเชิงสมรรถนะ ในส่วนของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพและมาตรฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความรู้และศาสตร์การสอน การปฏิบัติหน้าที่ครู การจัดการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนและจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ทางคณะคุรุสภากำหนด มีการประเมินและติดตามผลเพื่อเป็นการยกระดับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีมาตรฐานและคุณภาพที่เหมาะสม (Office of the Teachers' Council of Thailand Secretariat, 2019)

การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยจะมีการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ ทำให้เกิดความสะดวกแก่นักศึกษา ครูที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้ดูแลฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาจะมีรายละเอียดข้อมูลการฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 4 สามารถอัปโหลดเอกสารรายงานและแผนการสอนบนระบบสารสนเทศได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งทางครูที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์จะสามารถทำการตรวจสอบข้อมูลของนักศึกษาครูที่ตนรับผิดชอบ ทั้งยังสามารถตรวจรายงานและแผนการสอนของนักศึกษาครูเป็นรายบุคคลผ่านทางระบบสารสนเทศและสามารถประเมินคะแนนการฝึกประสบการณ์

วิชาชีพครูผ่านระบบสารสนเทศได้ทันที ข้อมูลการประเมินคะแนนของครูที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์จะถูกรวบรวมในระบบฐานข้อมูลทำให้ผู้ดูแลฝ่ายฝึกประสบการณ์สามารถรวบรวมคะแนนทั้งหมดของนักศึกษาครูมาสรุปผลผลการเรียนในลำดับต่อไป ระบบสารสนเทศจะมีการกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลในแต่ละระดับชั้นของผู้ใช้งาน เพื่อความปลอดภัยของข้อมูลทั้งของนักศึกษา ครูที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้ดูแลฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูซึ่งระบบสารสนเทศมีการทำงานแบบออนไลน์ตลอดเวลาซึ่งผู้ใช้งานสามารถเข้าใช้งานและอัปเดตข้อมูลของตนเองได้ตามที่ต้องการ

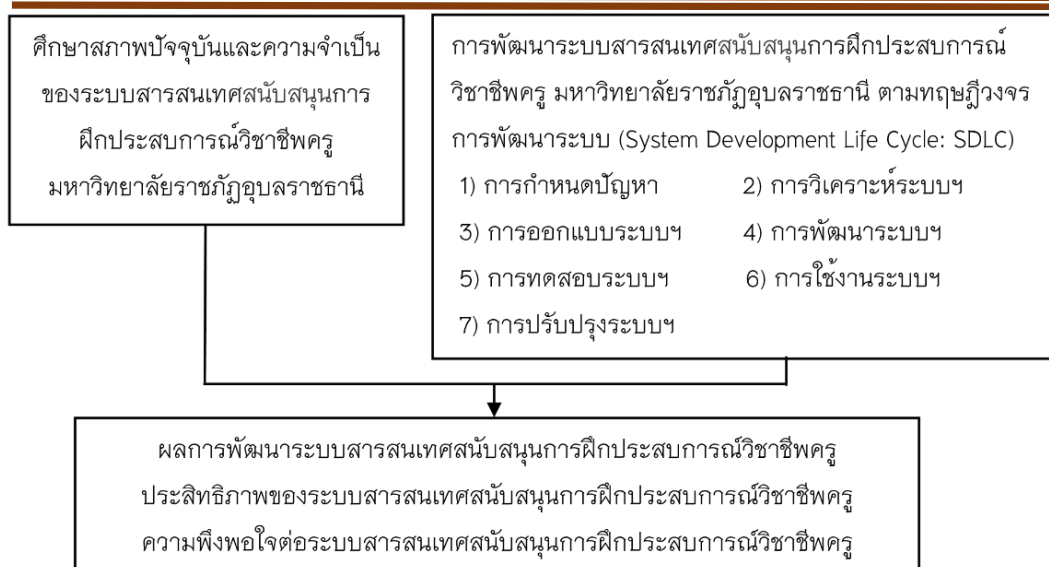
จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ได้สังเกตเห็นถึงปัญหาที่แต่เดิมการจัดเก็บข้อมูลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จะเป็นการจัดเก็บในรูปแบบเอกสารหรือไฟล์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะอยู่ในแต่ละสาขาที่รับผิดชอบทำให้เกิดการติดตามข้อมูล การส่งผลการเรียนมายังทางคณะฯ เกิดความล่าช้าและอาจมีการสูญหายทำให้การบริหารจัดการและการปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่มีกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อมุ่งเน้นให้มีการนำเทคโนโลยีระบบสารสนเทศมาช่วยส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความจำเป็นของการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้เชี่ยวชาญ
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการทำงานของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้ใช้งาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ได้ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาหาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศตามทฤษฎีวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle: SDLC) (Iamsirivong, O., 2011) การหาประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศและกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ดังรูปภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 : กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีกระบวนการวิจัยตามรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันและความจำเป็นของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามการศึกษาสภาพปัจจุบันและความจำเป็นของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่จำเป็นจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความจำเป็นแบบการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) ประเมินค่า 5 ระดับ และทำการหาลำดับดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI Modified) (Wongwanich, S., 2015) และทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ โดยแบ่งเป็น 7 ส่วน คือ 1) การพัฒนาระบบสารสนเทศ 2) ระบบสารสนเทศทางการศึกษา 3) ทฤษฎีการพัฒนาระบบสารสนเทศ (System Development Life Cycle: SDLC), 4) โปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ 5) ระบบฐานข้อมูล, 6) กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และ 7) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และเจ้าหน้าที่ดูแลฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 171 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และเจ้าหน้าที่ดูแลฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 120 คน ด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้การสุ่มแต่ละชั้นตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม โดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (Ekakun, T., 2000)

1.1.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ จำนวน 3 คน และกลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จำนวน 2 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความจำเป็นของการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) ประมาณค่า 5 ระดับ และลำดับดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI Modified) สำหรับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความจำเป็นของการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) และลำดับดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI Modified) จำนวน 20 ข้อ

1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผ่านทางระบบออนไลน์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และเจ้าหน้าที่ดูแลฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 120 คน

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความจำเป็นของการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและดัชนีความจำเป็น

ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และเจ้าหน้าที่ดูแลฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 120 คน

2.2 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จำนวน 5 คน

2.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำเก็บข้อมูลและวิเคราะห์การพัฒนาพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามรูปแบบ (System Development Life Cycle: SDLC) โดยมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1.1 การกำหนดปัญหา (Problem Definition) ของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีอยู่ในรูปแบบเดิม ซึ่งส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลแบบเอกสารหรือไฟล์ข้อมูลแยกตามสาขาวิชา ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในหลายด้าน เช่น ข้อมูลสูญอาจมีการสูญหาย ความยากในการติดตามข้อมูลทำให้เกิดความล่าช้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการและการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา เป็นต้น ดังนั้นการพัฒนาระบบสารสนเทศมาช่วยสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะสามารถบริหารจัดการข้อมูลได้เป็นระบบมากขึ้น รองรับการทำงานในรูปแบบออนไลน์

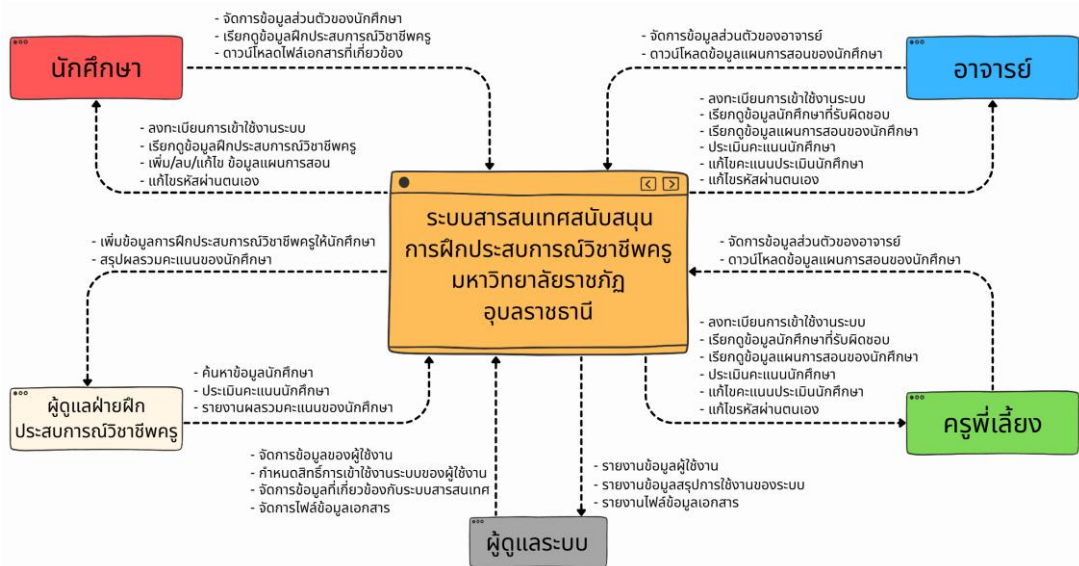
ลดข้อผิดพลาดในการทำงานและเพิ่มความสะดวกในการติดตาม มีการตรวจสอบและประเมินผล
อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน

2.1.2 การวิเคราะห์ระบบสารสนเทศ (Analysis) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อที่ 1
เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของรูปแบบเดิมกับรูปแบบใหม่ที่มีการนำระบบ
สารสนเทศมาสนับสนุน มีรายละเอียดตามตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างรูปแบบเดิมกับรูปแบบใหม่

ประเด็นการเปรียบเทียบ	รูปแบบเดิม	รูปแบบใหม่
1. การจัดเก็บข้อมูล	จัดเก็บเป็นแบบเอกสารกระดาษ หรือไฟล์เอกสาร	จัดเก็บข้อมูลในระบบฐานข้อมูล ออนไลน์ของส่วนกลาง
2. การติดตามข้อมูล	อาจเกิดความล่าช้าและข้อมูลอาจ เกิดการสูญหายหรือไม่ครบถ้วน	ติดตามข้อมูลได้ตลอดเวลาแบบ เรียลไทม์และครบถ้วน
3. การตรวจสอบและ ประเมินผล	ตรวจสอบงานและประเมินข้อมูล ลงแบบบันทึกในรูปแบบกระดาษ	ตรวจสอบผลงานและประเมิน ผ่านระบบออนไลน์ได้ทันที
4. การสรุปผลคะแนน	การรวบรวมคะแนนจากหลายฝ่าย อาจเกิดความผิดพลาดได้	ระบบจะทำการรวมคะแนนให้ แบบอัตโนมัติ
5. ความปลอดภัยของ ข้อมูล	มีความเสี่ยงที่จะเกิดการสูญหาย หากมีการเก็บไฟล์เอกสารไว้ เวลานานหรืออาจมีการเข้าถึง รายงานโดยไม่ได้รับอนุญาต	ระบบมีการกำหนดสิทธิ์การ เข้าถึงข้อมูลของแต่ละบุคคล และแยกหน้าที่การทำงานในแต่ละ ส่วนของระบบ

2.1.3 การออกแบบระบบสารสนเทศ (Design) ทางผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และออกแบบ
ระบบสารสนเทศระบบสารสนเทศ โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความจำเป็นรวมทั้ง
ข้อเสนอแนะต่างๆ มาใช้เป็นองค์ประกอบในการออกแบบลักษณะของระบบสารสนเทศสนับสนุน
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มาเขียนภาพรวมของระบบ เช่น Context Diagram, ER-Diagram,
Data Dictionary เป็นต้น รวมทั้งออกแบบระบบฐานข้อมูลที่ใช้เก็บข้อมูลแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม

ภาพที่ 2 Context Diagram ระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.1.4 การพัฒนาระบบสารสนเทศ (Development) ทำการพัฒนาสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้วยโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ มีการนำ Framework มาช่วยในการออกแบบ User Interface และพัฒนาระบบฐานข้อมูล โดยผลของการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นรูปแบบของ Web Application ที่สามารถทำงานกับระบบฐานข้อมูลออนไลน์และระบบสามารถแสดงหน้าจอการทำงานได้อย่างเหมาะสมกับขนาดหน้าจอของอุปกรณ์แต่ละประเภทด้วยการออกแบบระบบในรูปแบบ Responsive Web Design (Ben Frain, 2012)

2.1.5 การทดสอบระบบสารสนเทศ (Testing) การทดสอบระบบสารสนเทศได้ดำเนินการติดตั้งและอัปเดตไฟล์โปรแกรมระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไปยังเซิร์ฟเวอร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ซึ่งสามารถเข้าใช้งานได้ผ่านทางเว็บไซต์ <https://tpis.ubru.ac.th> จากนั้นได้ให้ทางผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาให้ดำเนินการทดสอบระบบ โดยใช้กระบวนการทดสอบแบบ White Box Testing (Boris Beizer, 1995) ซึ่งเป็นการทดสอบเชิงโครงสร้างภายในของระบบเพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบฯ

2.1.6 การใช้งานระบบสารสนเทศ (Implement) ผู้วิจัยได้นำระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ใช้งานระบบผ่านเว็บไซต์ <https://tpis.ubru.ac.th> ซึ่งในการทดลองใช้งานนี้ดำเนินการภายใต้กระบวนการทดสอบแบบ Black Box Testing (Pressman, 2010) เป็นการทดลองใช้งานเพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบฯ

2.1.7 การปรับปรุงระบบสารสนเทศ (Maintenance) ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมคำแนะนำและข้อเสนอแนะรวมถึงปัญหาที่พบจากการใช้งานระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นำมาวิเคราะห์และปรับปรุงระบบให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จำนวน 5 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบด้วยแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) สำหรับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งหมด 6 ด้าน ที่ครอบคลุมเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพของระบบและการดำเนินการส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินคุณภาพและความสอดคล้องของข้อคำถามในแต่ละประเด็นแล้วแปลงเป็นคะแนนตามที่กำหนดแล้วนำไปแทนค่าในสูตรเพื่อคำนวณหาค่าความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงข้อคำถามของแบบประเมินประสิทธิภาพให้มีความเหมาะสมและครอบคลุม โดยเครื่องมือจะต้องมีค่าความเที่ยงตรงของคำถามอยู่ในช่วง 0.60 – 1.00 โดยใช้สูตรของโรวินิลลีและแฮมเปิลตัน (Saiyos, L., & Saiyos, A., 1996)

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ประสานผู้เชี่ยวชาญและออกหนังสือเชิญจากทางคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พร้อมกับส่งแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งหมด 6 ด้าน พร้อมกับแบบข้อมูลเว็บไซต์ไฟล์คู่มือการใช้งานและชื่อผู้ใช้งานกับรหัสผ่านเข้าใช้งานระบบฯ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งหมด 6 ด้าน เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการแปลความหมายตามตารางที่ 3 ดังนี้ (DeLone & McLean, 2003)

ตารางที่ 2 ระดับเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของระบบฯ

ค่าเฉลี่ย	ระดับประสิทธิภาพ
4.51 – 5.00	มีประสิทธิภาพมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีประสิทธิภาพมาก
2.51 – 3.50	มีประสิทธิภาพปานกลาง
1.51 – 2.50	มีประสิทธิภาพน้อย
1.00 – 1.50	มีประสิทธิภาพน้อยที่สุด

ระยะที่ 4 การประเมินความพึงพอใจในการทำงานของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้ใช้งาน มีรายละเอียดดังนี้

4.1 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้แก่ นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และเจ้าหน้าที่ดูแลฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 120 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้ใช้งาน เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบด้วยแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สำหรับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งหมด 4 ด้าน ที่ครอบคลุมเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ และการดำเนินการส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินคุณภาพและความสอดคล้องของข้อคำถามในแต่ละประเด็นแล้วแปลงเป็นคะแนนตามที่กำหนดแล้วนำไปแทนค่าในสูตรเพื่อคำนวณหา ค่าความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงข้อคำถามของแบบประเมินความพึงพอใจให้มีความเหมาะสมและครอบคลุม โดยเครื่องมือจะต้องมีค่าความเที่ยงต้องของคำถามอยู่ในช่วง 0.60 – 1.00 โดยใช้สูตรของริวริเนลลีและแฮมเบิลตัน

4.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความพึงพอใจของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งหมด 4 ด้าน ใน โดยการส่งแบบประเมินในรูปแบบออนไลน์ให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 120 คน

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งหมด 4 ด้าน เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการแปลความหมายตามตารางที่ 4 ดังนี้ (Srisawat, B., 2002)

ตารางที่ 3 ระดับเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจของระบบฯ

ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.51 – 5.00	มีความพึงพอใจในระดับดีมาก
3.51 – 4.50	มีความพึงพอใจในระดับดี
2.51 – 3.50	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีความพึงพอใจในระดับที่ไม่ได้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันและความจำเป็นของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลของสภาพปัจจุบันและความจำเป็นของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการศึกษาถึงระดับสภาพปัจจุบัน ระดับที่ควรจะเป็นและลำดับดัชนีความจำเป็นอยู่ในระดับใด โดยใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความจำเป็นของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

รายการประเมิน		ระดับสภาพปัจจุบัน		ระดับที่ควรจะเป็น		ดัชนีความจำเป็น	
						PNI _{modified}	ลำดับ
1	ระบบสามารถใช้งานสะดวกและรวดเร็ว	4.52	0.59	4.68	0.53	0.0354	(5)
2	ระบบมีหน้าจอกการแสดงผลที่เหมาะสม	4.50	0.59	4.68	0.47	0.0400	(6)
3	ระบบมีความเสถียรและสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง	4.38	0.72	4.51	0.62	0.0297	(7)
4	ระบบมีการกำหนดสิทธิ์ของผู้ใช้งานแต่ละระดับ	4.50	0.65	4.53	0.50	0.0067	(14)
5	ระบบมีปกป้องความปลอดภัยข้อมูลของผู้ใช้งาน	4.48	0.58	4.61	0.49	0.0290	(8)
6	มีระบบฐานข้อมูลในรูปแบบออนไลน์	4.52	0.56	4.53	0.50	0.0022	(15)
7	มีการจัดเก็บข้อมูลของนักศึกษา อาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยงและเจ้าหน้าที่	4.56	0.62	4.53	0.59	-0.0066	(20)
8	นักศึกษา อาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยงและเจ้าหน้าที่สามารถจัดการข้อมูลส่วนตัวผ่านระบบได้	4.41	0.74	4.48	0.67	0.0159	(12)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการประเมิน		ระดับสภาพ ปัจจุบัน		ระดับที่ ควรจะเป็น		ดัชนีความจำเป็น	
						PNI _{modified}	ลำดับ
9	ระบบมีการจัดเก็บข้อมูลโรงเรียน ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.60	0.53	4.62	0.55	0.0043	(19)
10	ระบบรองรับการส่งข้อมูลเอกสาร รูปแบบออนไลน์	4.59	0.54	4.61	0.49	0.0044	(18)
11	การประเมินคะแนนผ่านระบบใน รูปแบบออนไลน์	4.51	0.62	4.51	0.65	0.0000	(16)
12	ระบบมีการสรุปผลคะแนนจาก อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยงและ เจ้าหน้าที่	4.46	0.67	4.48	0.67	0.0045	(13)
13	ระบบสามารถค้นหาและเรียกดู ข้อมูลย้อนหลังได้	4.39	0.58	4.67	0.51	0.0638	(1)
14	ระบบสามารถออกรายงานสรุป ข้อมูลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครูของนักศึกษาได้	4.33	0.65	4.49	0.67	0.0369	(2)
15	ระบบมีการแจ้งข่าวสารข้อมูล เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู	4.33	0.77	4.48	0.62	0.0347	(4)
16	ระบบสามารถใช้งานได้นบนเครื่อง คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เคลื่อนที่	4.42	0.59	4.54	0.53	0.0271	(9)
17	ระบบมีการสำรองข้อมูลภายในเพื่อ ป้องกันการสูญหายของข้อมูล	4.50	0.55	4.57	0.50	0.0156	(11)
18	มีการอบรมการใช้งานระบบให้แก่ ผู้ใช้งาน	4.53	0.56	4.53	0.55	0.0000	(17)
19	มีเอกสารแนะนำการใช้งานระบบ	4.38	0.65	4.62	0.49	0.0548	(3)
20	มีผู้ดูแลระบบให้คำปรึกษาและ แก้ไขปัญหา	4.43	0.57	4.54	0.56	0.0248	(10)
	ภาพรวม	4.47	0.62	4.56	0.56		

จากตารางที่ 4 พบว่าผลของการประเมินของการศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) และผลการประเมินระดับที่ควรจะเป็นของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความจำเป็นของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ระบบค้นหาและเรียกดูข้อมูลย้อนหลัง มีค่า $PNI_{modified} = 0.0638$, ลำดับที่ 2 ระบบสามารถออกรายงานสรุปข้อมูลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาได้ $PNI_{modified} = 0.0369$, และ ลำดับที่ 3 มีเอกสารแนะนำการใช้งานระบบ $PNI_{modified} = 0.0548$

2. ผลการพัฒนาาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 มีองค์ประกอบทั้งหมด 5 โมดูล มีรายละเอียดดังนี้ 1) โมดูลนักศึกษา จะสามารถจัดการข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแต่ละชั้นปีและข้อมูลแผนการสอนของตนเองเพื่ออัปโหลดเอกสาร แผนการสอนเข้าในระบบออนไลน์, 2) โมดูลครูพี่เลี้ยง จะสามารถจัดการข้อมูลส่วนตัว เข้าไปตรวจสอบเอกสารแผนการสอนของนักศึกษาที่ตนรับผิดชอบและทำการประเมินผลคะแนนให้นักศึกษา, 3) โมดูลอาจารย์นิเทศก์ จะสามารถจัดการข้อมูลส่วนตัว เข้าไปตรวจสอบเอกสารแผนการสอน คลิปวิดีโอการการสอนของนักศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบและทำการประเมินคะแนนให้นักศึกษา, 4) โมดูลเจ้าหน้าที่ จะทำหน้าที่ประมวลผลคะแนนของครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและออกรายงานสรุปผลคะแนนแต่ละสาขาวิชา เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดส่งต่อคณะกรรมการฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และ 5) โมดูลผู้ดูแลระบบ จะทำการจัดการข้อมูลของผู้ใช้งานทั้งหมด กำหนดสิทธิการใช้งานของผู้ใช้แต่ละระดับ จัดการข้อมูลรายงานและจัดการข้อมูลภาพรวมทั้งหมดของระบบฯ

3. ผลการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้เชี่ยวชาญ การประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งพิจารณาจากหัวข้อหลัก 6 ด้าน โดยใช้วิธีการประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) มีผลการประเมินตามตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S. D.	ระดับประสิทธิภาพ
1. ด้านคุณภาพของระบบ (System Quality)	4.64	0.49	มากที่สุด
2. ด้านคุณภาพข้อมูล (Information Quality)	4.56	0.58	มากที่สุด
3. ด้านการตอบสนองผู้ใช้ (Service Quality)	4.44	0.71	มาก
4. ด้านการใช้งาน (System Use)	4.60	0.58	มากที่สุด

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S. D.	ระดับ ประสิทธิภาพ
5. ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ (User Satisfaction)	4.40	0.71	มาก
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ (Net Benefits)	4.68	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้เชี่ยวชาญ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) ซึ่งมีประเด็นพิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพของระบบ (System Quality) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$), 2) ด้านคุณภาพข้อมูล (Information Quality) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$), 3) ด้านการตอบสนองของผู้ใช้ (Service Quality) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$), 4) ด้านการใช้งาน (System Use) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$), 5) ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ (User Satisfaction) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) และ 6) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ (Net Benefits) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$)

4. ผลการประเมินความพึงพอใจในการทำงานของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้ใช้งาน เป็นผลการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน ซึ่งพิจารณาจากหัวข้อหลัก 4 ด้าน โดยใช้วิธีการประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีผลการประเมินตามตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้ใช้งาน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S. D.	ระดับ ความพึงพอใจ
1. การทำงานตามความต้องการ (Functional Test)	4.52	0.59	มากที่สุด
2. การทดสอบการใช้งาน (Usability Test)	4.52	0.55	มากที่สุด
3. ด้านประสิทธิภาพการทำงาน (Performance Test)	4.59	0.51	มากที่สุด
4. ด้านความปลอดภัยของระบบ (Security Test)	4.58	0.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้ใช้งานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) ซึ่งมีประเด็นพิจารณาเป็นรายข้อ ดังนี้ 1) การทำงานตามความต้องการ (Functional Test) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$), 2) การทดสอบการใช้งาน (Usability Test) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.52$), 3) ด้านประสิทธิภาพการทำงาน (Performance Test) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) และ 4) ด้านความปลอดภัยของระบบ (Security Test) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลศึกษาสภาพปัจจุบันและความจำเป็นของการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า ผลของการประเมินของการศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) และผลการประเมินระดับที่ควรจะเป็นของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความจำเป็นของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า มีลำดับที่มีความสำคัญที่สุด คือ ระบบค้นหาและเรียกดูข้อมูลย้อนหลัง มีค่า $PNI_{modified} = 0.0638$ ทั้งนี้การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ทำการเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องและนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ระบบฯ ตรงกับความต้องการมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่เกี่ยวข้องเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน สอดคล้องกับ มณีนุช ภูยงค์ดี และคณะ (Puyangdee, M. et al., 2021) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1” ผลวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และศึกษาความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยการศึกษาสภาพปัจจุบันของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุดและความจำเป็นของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลคือ ด้านการใช้โปรแกรมนำเสนอ

2. ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จากการศึกษาเอกสารบทความ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการใช้ทฤษฎีการพัฒนาระบบสารสนเทศ (System Development Life Cycle: SDLC) 7 ขั้นตอน พบว่า การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถตอบสนองการทำงานได้ดีขึ้นและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในรูปแบบเดิม มีขั้นตอนการพัฒนาระบบสารสนเทศที่ครอบคลุมทั้ง 7 ขั้นตอน แสดงให้เห็นถึงมีกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบ มีความเป็นมาตรฐานในการพัฒนาระบบสารสนเทศและมีการนำรูปแบบการทำงาน Responsive Web Design เข้ามาร่วมด้วยเพื่อให้ระบบสารสนเทศสนับสนุนกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการทำงานที่ครอบคลุมกับอุปกรณ์แต่ละประเภท รวมทั้งมีการทดสอบประสิทธิภาพของระบบด้วยวิธีการ White Box Testing จากผู้เชี่ยวชาญและทดสอบการใช้งานระบบด้วยวิธีการ Black Box Testing จากผู้ใช้งาน พร้อมนำข้อเสนอแนะต่างๆ มาใช้ปรับปรุงระบบให้ตรงกับความต้อการและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ เยาวพรรณ ทิมทอง และคณะ (Timthong, Y. et al., 2023) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในรูปแบบ New Normal” ผลวิจัยพบว่า สภาพปัญหาของการทำงานระบบเดิมที่เน้นการทำงานด้านเอกสาร ทำให้เกิดความล่าช้า มีการใช้ทรัพยากรที่สิ้นเปลือง การสืบค้นมีความยุ่งยากและอาจเกิดการสูญหายได้โดยง่าย แต่การนำระบบงานใหม่ที่ใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาใช้งานจะมีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบสืบค้นได้อย่างรวดเร็วและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานยิ่งขึ้น และ

สอดคล้องกับหทัยชนก แจ่มถิ่น และ อนิรุทธ์ สติมัน (Jamthin, H., & Satiman, A., 2015) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร” ผลวิจัยพบว่า การพัฒนาโดยใช้ทฤษฎี SDLC มาช่วยการพัฒนาระบบสารสนเทศได้อย่างครบถ้วนและครอบคลุมตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานแต่ละด้าน

3. ผลประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) โดยหัวข้อที่ได้คะแนนประเมินสูงสุดคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ (Net Benefits) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) และหัวข้อที่ได้คะแนนประเมินน้อยที่สุด คือ ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้ (User Satisfaction) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เนื่องจากระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้รับการพัฒนาตามหลักการออกแบบที่มีมาตรฐานและเหมาะสมต่อบริบทการใช้งานจริง แสดงให้เห็นว่าระบบช่วยสนับสนุนกระบวนการฝึกประสบการณ์ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ กมลดา เรืองอร่าม (Rueang-aram, K., 2022) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี” ผลวิจัยพบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ที่มีการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย และผู้ปฏิบัติงาน พบว่ามีผลประสิทธิภาพของระบบอยู่ในระดับดีมากและดี

4. ผลประเมินความพึงพอใจในการทำงานของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากผู้ใช้งาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) โดยหัวข้อที่ได้คะแนนประเมินสูงสุดคือ ด้านประสิทธิภาพการทำงาน (Performance Test) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) และหัวข้อที่ได้คะแนนประเมินน้อยที่สุด คือ การทดสอบการใช้งาน (Usability Test) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.52$) ทั้งนี้เนื่องจากระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้รับการออกแบบและพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน มีการสะท้อนผลจากผู้ใช้งานนำข้อเสนอแนะไปใช้ปรับปรุงระบบเพื่อให้มีความเหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานให้มากที่สุด สอดคล้องกับ เยาวพรรณ ทิมทอง และคณะ (Timthong, Y. et al., 2023) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในรูปแบบ New Normal” ผลวิจัยพบว่า ผลประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบการจัดการฐานข้อมูลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. มีระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีความพร้อมรองรับการติดตั้งและการใช้งานของระบบสารสนเทศสนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความรู้ทางด้านระบบสารสนเทศ มีความรู้และทักษะทางด้านระบบสารสนเทศ สามารถแนะนำการใช้งานระบบให้แก่ผู้ที่สนใจ รวมถึงจัดให้มีการอบรมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้งานระบบได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

3. มีการนำไปเผยแพร่ต่อสถาบันการศึกษาที่มีการจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกัน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาาระบบสารสนเทศ สนับสนุนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีความเหมาะสมกับบริบทที่แตกต่างกันมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายพื้นที่และโครงสร้างของระบบฐานข้อมูลให้มีความยืดหยุ่นและรองรับปริมาณข้อมูลที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต เช่น ข้อมูลนักศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ และโรงเรียนฝึกประสบการณ์ เพื่อให้ระบบสามารถประมวลผลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. มีการพัฒนาฟังก์ชันวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียนที่มีความหลากหลาย เช่น โรงเรียนในเขตเมือง โรงเรียนชนบท โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ประกอบการคัดเลือกสถานศึกษาที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. ศึกษาวิจัยในประเด็นด้าน ประสิทธิภาพของระบบในระยะยาว (Longitudinal Study) โดยติดตามการใช้งานจริงอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินผลกระทบของระบบต่อกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และทำการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Study) ระหว่างระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นกับระบบสารสนเทศที่ใช้ในกระบวนการฝึกประสบการณ์ของสถาบันอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ

References

- Boris Beizer. (1995). *Black-box testing: Techniques for functional testing of software and systems*. John Wiley & Sons.
- Ben Frain. (2012). *Responsive Web Design with HTML5 and CSS3*. UK: Packt Publishing Ltd.
- DeLone, W. H., & McLean, E. R. (2003). The DeLone and McLean model of information systems success: A ten-year update. *Journal of Management Information Systems*, 19(4), 9–30.
- Ekakun, T. (2000). *Research methodology in behavioral and social sciences*. UbonRatchathani: Ubon Ratchathani Rajabhat Institute.
- Jamthin H., & Satiman, A. (2015). Development of an information system for research and creative work management at the graduate level, Silpakorn University. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 8(2), 893–911.
- Iamsirivong, O. (2011). *Systems analysis and Design* (2nd ed.). Bangkok: SE-EDUCATION.
- _____. (2017). *Management information system (MIS)*. Bangkok, Thailand.

- Office of the Teachers' Council of Thailand Secretariat. (2019). *Annual report*. Bureau of Policy and Planning, Research, Monitoring and Evaluation Group.
- Phuyangdee, M. et al. (2021). Current conditions, desired conditions, and guidelines for developing the use of digital technology for school administration in the Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1. *Ratchapak Journal*, 15(40), 249–263.
- Pressman, R. S. (2010). *Software engineering: A practitioner's approach* (7th ed.). McGraw–Hill.
- Rueang–aram, K. (2022). *The development and improvement of an information system for research management, Phetchaburi Rajabhat University*. Institute of Research and Cultural Promotion, Phetchaburi Rajabhat University.
- Saiyos, L., & Saiyos, A. (1996). *Techniques for learning assessment*. Suveeriyasarn.
- Srisawat, B. (2002). *Basic research* (9th ed.). Suweeriyasarn Publishing.
- Timthong, Y. et al. (2023). Development of a teacher practicum database management system in the New Normal format. *Journal of Educational Technology and Communication*, 6(19), 89–102.
- Wongwanich, S. (2015). *Needs assessment research* (3rd ed.). Bangkok, Thailand: Chulalongkorn University Press.

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะจิตสาธารณะ
ของนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ*
THE CONFIRMATORY OF FACTOR ANALYSIS OF PUBLIC MIND OF NEW
ERA OF NURSING STUDENTS IN THE NORTHERN AREA*

ตุลนาถ ทวนธง**

ปาจริย์ ผลประเสริฐ***

(วันที่รับบทความ: 21 มกราคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ: 27 สิงหาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 28 สิงหาคม 2568)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ จำนวน 500 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ มี 7 องค์ประกอบ โดยด้านอัตลักษณ์ทางวิชาชีพพยาบาลมีน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการได้รับอิทธิพลจากเทคโนโลยี และด้านความรัก ความเอื้ออาทร ความสามัคคี (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.95, 0.90 และ 0.89 ตามลำดับ) มีค่า Reliability อยู่ระหว่าง 0.905–0.959 ค่า Convergence Validity อยู่ระหว่าง 0.577–0.703 โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลพบว่า Relative Chi-square = 2.04, p -value > .05, CFI = 0.967, TLI = 0.952, GFI = 0.938, RMSEA = 0.046

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ มีคุณลักษณะจิตสาธารณะต่อไป

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน, คุณลักษณะจิตสาธารณะ, นักศึกษาพยาบาล

* บทความวิจัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

** นักศึกษา, หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, Email: toonlanatt@gmail.com

*** รองศาสตราจารย์, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, Email: pajaree_pol@kpru.ac.th

THE CONFIRMATORY OF FACTOR ANALYSIS OF PUBLIC MIND OF NEW ERA OF NURSING STUDENTS IN THE NORTHERN AREA*

TOONLANAT THUANATHONG**

PAJAREE POLPRASERT ***

(Received: January 21, 2025; Revised: August 27, 2025; Accepted: August 28, 2025)

ABSTRACT

This research aimed to analyze the confirmatory factors of the public mind among nursing students in the new era at Rajabhat University in the northern region. The samples were 500 nursing students. Data was collected using a questionnaire based on 5 scales. The data were analyzed using second-order confirmatory factor analysis.

The results showed that there were seven factors in the public mind of nursing students in the new era. Professional identity in nursing was the foremost factor, followed by the influence of technology and love, altruism, and harmony, each assigned a weight of 0.95, 0.90, and 0.89, respectively. The reliability values ranged from 0.905 to 0.959, and the convergence validity ranged between 0.577 and 0.703. The model demonstrated a goodness of fit to the empirical data, with Relative Chi-square = 2.04, CFI = 0.967, TLI = 0.952, GFI = 0.938, and RMSEA = 0.046.

The results of this study can be used in planning to encourage the public mind of nursing students in the new era.

Keywords: Confirmatory Factor Analysis, Public Mind, Nursing Students

* Research Article, Educational Administration, Kamphaeng Phet Rajabhat University

** Ph.D. in Educational Administration, Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Email: toonlanatt@gmail.com

*** Associate Professor Dr., Faculty of Management Science, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Email: pajaree_pol@kpru.ac.th

บทนำ

ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความก้าวหน้าทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี ผู้คนในสังคมต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ มุ่งแสวงหาความสุขให้กับตนเองเป็นสำคัญ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม โดยในสังคมไทยผู้คนให้ความสำคัญกับด้านวัตถุมากกว่าคุณธรรมจริยธรรม สังคมเกิดความเสื่อมถอยทางด้านคุณธรรมจริยธรรม เห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะด้านจิตสาธารณะ เช่น ปัญหาการขาดระเบียบวินัย การขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การละเมิดสิทธิผู้อื่น การฉ้อโกง การขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม เป็นต้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและการพัฒนาประเทศชาติ (Tungkula, H., & Chengka, A., 2020)

คุณลักษณะจิตสาธารณะ (Public Mind) เป็นจริยธรรมสำคัญที่แต่ละบุคคลควรมี ผู้ที่มีจิตสาธารณะจะแสดงออกถึงการเสียสละ ให้ความช่วยเหลือ เอื้ออาทร รับผิดชอบต่อส่วนรวม และร่วมมือในการทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม (Lakmee, N., Pongpinyo, P., & Sroinam, S., 2023; Wang, Y. et al, 2024) ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนามนุษย์ให้มีจิตสาธารณะ โดยเห็นได้จากการบรรจุประเด็นด้านจิตสาธารณะไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561–2580 (Office of the National Economic and Social Development Council, 2018) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประชาชนทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะในช่วงวัยเรียนตั้งแต่ประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษาให้ได้รับการปลูกฝังสิ่งที่พึงมาพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นคนดี มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อส่วนรวมและเติบโตเป็นคนคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ

คุณธรรมจริยธรรมถือเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่พึงมาทั้งด้านกาย วาจา และจิตใจ โดยมีพื้นฐานจากกฎหมาย ศีลธรรม ค่านิยมทางศาสนาและวัฒนธรรมรวมถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ (Thepnimit, S., Untaja, P., & Kanglee, K., 2018) บุคคลที่ประกอบอาชีพควรมีจริยธรรมเป็นหลักยึดเพื่อให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้องและพึงมา เช่นเดียวกับวิชาชีพพยาบาลซึ่งเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดูแลชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต พยาบาลถูกคาดหวังให้เป็นวิชาชีพที่มีความเมตตา กรุณา เอื้ออาทร มีจิตสาธารณะ ตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ จึงทำให้จริยธรรมถือเป็นสิ่งที่สำคัญในการปฏิบัติงานของวิชาชีพพยาบาล (Salaauyporn, A., Jansook, N., & Deprasit, M., 2022; Binhosen, V., & Vitoonmetha, N., 2021) สภาการพยาบาลได้กำหนดให้จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะสำคัญของพยาบาลวิชาชีพ สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560 (Ministry of Education, 2017) เพื่อเป็นพยาบาลที่มีคุณภาพและมีจริยธรรมในอนาคต ดังนั้น ถือเป็นพันธกิจที่สำคัญของสถาบันการศึกษาพยาบาลในการเตรียมให้นักศึกษาพยาบาลเป็นบุคคลที่มี

ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมทางจริยธรรมที่เหมาะสม (Wudhiwong, K., 2020) โดยการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมควรเริ่มตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาล เพื่อเตรียมความพร้อมในการให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ (Nawsuwan, K. et al, 2019) ช่วยสร้างสุขภาวะที่ดีให้กับบุคคลและสังคมต่อไป

การศึกษาในสาขาพยาบาลศาสตร์ประกอบด้วยการเรียนการสอนในภาคทฤษฎีภาคทดลอง รวมถึงการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง เน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางด้านวิชาการและด้านวิชาชีพโดยใช้รูปแบบกิจกรรมที่วางแผนไว้ อย่างไรก็ตามจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมากในปัจจุบัน รวมถึงนักศึกษาพยาบาลในยุคใหม่มีความแตกต่างจากยุคที่ผ่านมา เป็นบุคคลที่เติบโตมากับเทคโนโลยีดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างมากมาย เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทอย่างมากต่อการเรียนรู้ รวมถึงการใช้ชีวิตประจำวัน มีความคุ้นเคยกับการใช้สื่อและอุปกรณ์ดิจิทัล สามารถแสวงหาข้อมูลความรู้จากแหล่งข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกช่วงเวลา ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล จึงต้องตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันจัดกิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับนักศึกษา (Moonprasert, N. et al, 2023) เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีกับนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ มีการจัดกิจกรรมที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา ทั้งในและนอกห้องเรียน ส่งเสริมให้นักศึกษามีประสบการณ์ด้านจิตสาธารณะทั้งจากการฝึกปฏิบัติกับผู้ป่วยบริการในสถานการณ์จริง การบริการวิชาการชุมชน เลือกใช้สื่อดิจิทัลเข้ามาช่วยในการส่งเสริมคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล ส่งเสริมให้คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีเขตภาคเหนือมีคุณธรรมจริยธรรมน้อย (Thonglueklit, OO, 2018) โดยพบว่ามี การแสดงออกด้านจิตสาธารณะน้อยเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น (Rukponmongkol, P., 2020) ด้วยเหตุผลและความสำคัญที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีความจำเป็นต้องมีการส่งเสริมจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ เพื่อสร้างโมเดลคุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมคุณลักษณะจิตสาธารณะให้กับนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ กลายเป็นบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์ตามความต้องการของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยองค์ประกอบคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ จำนวน 691 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ โดยใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบตามแนวคิดของคอมเลย์และลี (Comrey & Lee, 1992) ได้เสนอว่าขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 500 คน เป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ดี

มากในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 500 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนตามสถาบันการศึกษายาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 องค์ประกอบคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ 7 ด้าน จำนวน 48 ข้อ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จำนวน 6 ข้อ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม จำนวน 5 ข้อ ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ จำนวน 8 ข้อ ความรัก ความเอื้ออาทร ความสามัคคี จำนวน 10 ข้อ อุดมการณ์ทางวิชาชีพพยาบาล จำนวน 9 ข้อ อิทธิพลของสื่อและเทคโนโลยี จำนวน 5 ข้อ และการได้รับแบบอย่างจากบุคคลสำคัญจำนวน 5 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้กำหนดระดับคะแนนในการแปลความหมาย คือ เห็นด้วยกับองค์ประกอบข้อนั้นมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด (Srisa-ard, B., 2017)

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้วิธีการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) จำนวน 48 ข้อ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.959 และนำแบบสอบถามไปหาค่าอำนาจจำแนก (Discriminant) โดยหาค่าอำนาจจำแนกของคำถามรายข้อ ด้วยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม จากการวัดตัวแปร (Item Total Correlation) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติสำเร็จรูป ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก $r=0.20$ ขึ้นไป โดยข้อคำถามของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.38–0.84 หลังจากการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วมีข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้จำนวน 48 ข้อ

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือของกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บ

ข้อมูลนักศึกษาพยาบาลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างและขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างในการเข้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่ง QR Code สำหรับสแกนตอบคำถาม ไปยังสถาบันการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ระหว่างเดือนมีนาคม – พฤษภาคม 2567

3. ผู้วิจัยได้รับข้อมูลแบบสอบถามคืนมา จำนวน 500 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของการตอบแบบสอบถามเพื่อเตรียมนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ค่าระดับความสำคัญของตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variable) ด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ตรวจสอบความเหมาะสมของตัวแปรโดยดูจากค่า Kaiser – Meyer – Olkin Measures of Sampling Adequacy (KMO) และค่า Bartlett's Test

4. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (The Confirmatory Factor Analysis) โดยการวิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป กำหนดค่าดัชนีการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล ได้แก่ Relative Chi-square (χ^2/df) ค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 (Bryne, 1989) ค่าดัชนีความสอดคล้องต่างๆ ได้แก่ CFI, TLI, GFI ต้องมีค่ามากกว่า 0.90 RMSEA (Schumacker & Lomax, 2016)

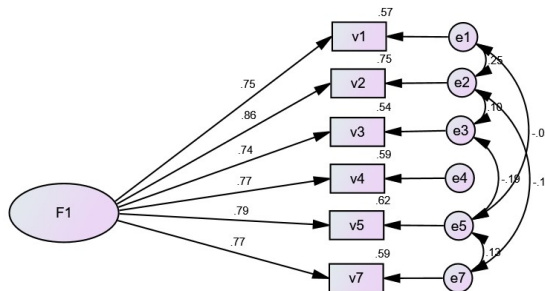
สรุปผลการวิจัย

ค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบ พบว่าเมื่อพิจารณาค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่า Significant $<.001$ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser–Mayer–Olkin Measures of Sampling Adequacy (KMO) ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลที่ใช้ศึกษา มีค่าเท่ากับ .907 แสดงว่าตัวแปรที่ใช้ศึกษา มีความเหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

การวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป พบว่ามี 7 องค์ประกอบ ซึ่งโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

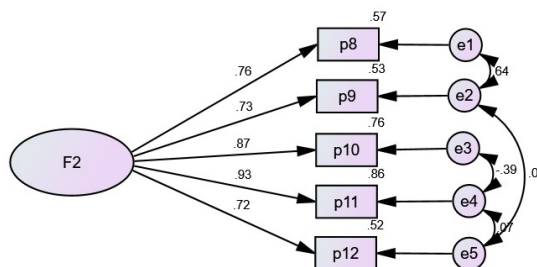
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ได้ค่าสถิติทดสอบ ดังนี้ Relative Chi-square (χ^2/df) = .755, , CFI = 1.000, TLI = 1.002, GFI = 0.999, RMSEA= 0.000 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น (V1) การตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา (V2) การร่วมกันแก้ไขปัญหาส่วนรวม (V3) การมีเป้าหมายในทิศทางเดียวกับ

ส่วนรวม (V4) การแสวงหาแนวทางแก้ปัญหา (V5) และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (V7) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.74-0.86 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงโมเดลองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมที่คนร่วมกัน การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

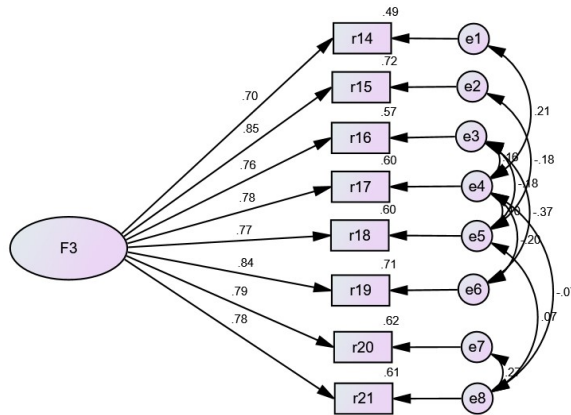
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ได้ค่าสถิติทดสอบ ดังนี้ Relative Chi-square (χ^2/df) = 1.433, CFI = 1.000, TLI = 0.998, GFI = 0.999, RMSEA= 0.029 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การมีส่วนร่วมวางแผนแก้ไขปัญหา (P8) การมีส่วนร่วมตัดสินใจแก้ปัญหา (P9) การร่วมมือทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ (P10) การประสานความร่วมมือ (P11) การร่วมประเมินผล (P12) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.72-0.93 ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงโมเดลองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม

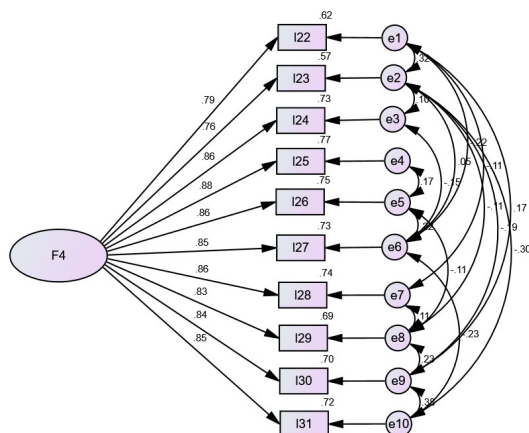
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ได้ค่าสถิติทดสอบ ดังนี้ Relative Chi-square (χ^2/df) = 1.536, CFI = .998, TLI = 0.994, GFI = 0.993, RMSEA= 0.033 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความมุ่งมั่นตั้งใจแก้ปัญหา (R14)การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ (R15) การติดตามผล การปฏิบัติของตนเอง (R16) การปรับปรุงเพื่อให้งานสำเร็จ (R17) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ (R18)

การปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม (R19) การร่วมดูแลรักษาสาธารณสมบัติ (R20) การยอมรับผลการปฏิบัติของตนเอง (R21) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.70-0.85 ดังภาพที่ 4

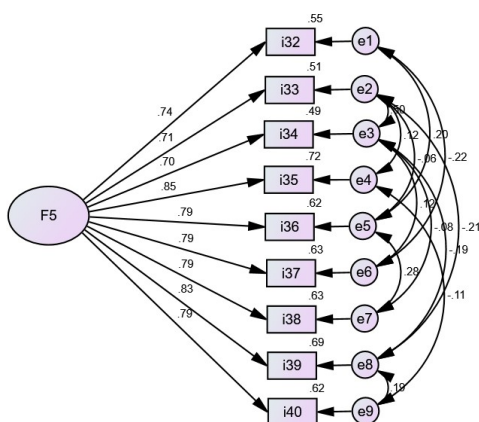
ภาพที่ 4 แสดงโมเดลองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านความรัก ความเอื้ออาทร ความสามัคคี ได้ค่าสถิติทดสอบ ดังนี้ Relative Chi-square (χ^2/df) = 1.536, CFI = 0.998, TLI = 0.998, GFI = 0.992, RMSEA = 0.018 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านความรัก ความเอื้ออาทร ความสามัคคี ประกอบด้วย 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความเห็นใจผู้อื่นที่ (I22) ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข (I23) การยอมรับในความแตกต่างของแต่ละบุคคล (I24) การให้เกียรติ เคารพสิทธิผู้อื่น (I25) การรับฟังความคิดเห็นของส่วนรวม (I26) การแบ่งปันด้วยความเต็มใจ (I27) การช่วยเหลือโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (I28) กลยณณมิตรต่อผู้อื่น (I29) การเอื้ออาทรต่อผู้อื่น (I30) ความสามัคคี (I31) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.76-0.88 ดังภาพที่ 5

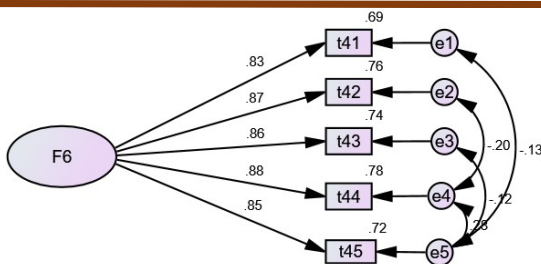
ภาพที่ 5 แสดงโมเดลองค์ประกอบด้านความรัก ความเอื้ออาทร ความสามัคคี

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านอัตลักษณ์วิชาชีพพยาบาล ได้ค่าสถิติทดสอบ ดังนี้ Relative Chi-square (χ^2/df) = 1.529, CFI = 0.998, TLI = 0.994, GFI = 0.990, RMSEA= 0.032 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านอัตลักษณ์วิชาชีพพยาบาล ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การตระหนักรู้บทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ (i32) การคิดวิเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคม (i33) การตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง (i34) การตั้งเป้าหมายช่วยเหลือสังคม (i35) การมุ่งหวังให้ผู้อื่นมีสุขภาพที่ดี (i36) การตัดสินใจช่วยเหลือผู้อื่น (i37) การช่วยเหลือผู้อื่นโดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล (i38) การช่วยเหลือสังคมแม้ไม่ได้รับผลประโยชน์ (i39) การพัฒนาตนเองเพื่อให้ช่วยเหลือผู้อื่นได้ (i40) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.70–0.85 ดังภาพที่ 6

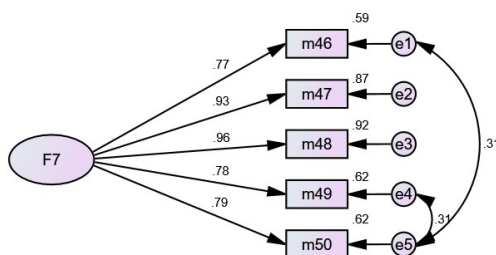
ภาพที่ 6 แสดงโมเดลองค์ประกอบด้านอัตลักษณ์วิชาชีพพยาบาล

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านอิทธิพลของสื่อและเทคโนโลยี ได้ค่าสถิติทดสอบ ดังนี้ Relative Chi-square (χ^2/df) = 1.679, CFI = 1.000, TLI = .997, GFI = .999, RMSEA= 0.037 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านอิทธิพลของสื่อและเทคโนโลยี ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การเห็นใจผู้อื่นจากข้อมูลอินเทอร์เน็ต (t41) อยากช่วยเหลือสังคมจากข้อมูลอินเทอร์เน็ต (t42) อยากช่วยเหลือสังคมตามแบบอย่างอินเทอร์เน็ต (t43) อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางเพิ่มการแสดงออกในการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมได้ (t44) การมีค่านิยมช่วยเหลือสังคมจากการได้รับข้อมูลอินเทอร์เน็ต (t45) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.83–0.88 ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 แสดงโมเดลองค์ประกอบด้านอิทธิพลของสื่อและเทคโนโลยี

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านการได้รับแบบอย่างจากบุคคลสำคัญ ได้ค่าสถิติทดสอบ ดังนี้ Relative Chi-square (χ^2/df) = 1.555, CFI = 0.999, TLI = 0.998, GFI = 0.996, RMSEA= 0.033 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านการได้รับแบบอย่างจากบุคคลสำคัญ ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การช่วยเหลือสังคมตามแบบอย่างบุคคลสำคัญ (m46) ความชื่นชมใน การกระทำของบุคคลสำคัญ (m47) ความต้องการช่วยเหลือสังคมตามที่บุคคลสำคัญได้ทำเป็นตัวอย่าง (m48) การเข้าร่วมกิจกรรมตามแกนนำที่เป็นบุคคลสำคัญ (m49) คำแนะนำในการช่วยเหลือผู้อื่นจาก บุคคลสำคัญ (m50) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.79–0.87 ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 แสดงโมเดลองค์ประกอบด้านการได้รับแบบอย่างจากบุคคลสำคัญ

เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองพบว่า โมเดลการวัดองค์ประกอบคุณลักษณะ จิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ มีความสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้อง χ^2/df = 2.04, CFI = 0.967, TLI = 0.952, GFI = 0.938, RMSEA= 0.046 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในช่วง 0.67–0.95 โดยพบว่า ด้านที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดคือ ด้านอัตลักษณ์ทางวิชาชีพพยาบาล ด้านอิทธิพลของสื่อและ เทคโนโลยี ด้านความรัก ความเอื้ออาทร ความสามัคคี ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ด้านการมี วิสัยทัศน์ร่วมกัน การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ด้านการได้รับแบบอย่างจากบุคคลสำคัญ และด้านการ มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (β) 0.95, 0.90, 0.89, 0.86, 0.83, 0.72

และ 0.67 ตามลำดับ สรุปได้ว่า ทั้ง 7 องค์ประกอบข้างต้นส่งผลต่อคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภาคเหนือ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยองค์ประกอบคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลยุคใหม่ พบว่าด้านอัตลักษณ์ทางวิชาชีพพยาบาลมีความสำคัญมากที่สุด โดยอัตลักษณ์ทางวิชาชีพพยาบาลถือเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นตัวตนในวิชาชีพพยาบาล มีความสำคัญต่อความมั่นคงของวิชาชีพ (Nawsuwan, K. et al, 2019) เป็นคุณลักษณะเฉพาะของผู้ที่ประกอบวิชาชีพพยาบาล การสร้างอัตลักษณ์วิชาชีพพยาบาลนั้นสามารถเกิดขึ้นตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาลจนถึงเป็นพยาบาลวิชาชีพ โดยช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมคือขณะเป็นนักศึกษาพยาบาล อัตลักษณ์ทางวิชาชีพประกอบด้วย ความรู้และทักษะทางวิชาชีพ จิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม มีจิตบริการเข้าใจและเอาใจใส่ในการดูแลผู้ป่วย การมีระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบ และมีคุณธรรมจริยธรรมปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ (Withayavanitchai, S., Choochom, O., & Prasertsin, U., 2019)

องค์ประกอบด้านอิทธิพลของสื่อและเทคโนโลยี เป็นองค์ประกอบที่สำคัญรองลงมา โดยปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มคนในยุคใหม่ Generation Z ซึ่งเติบโตมาพร้อมกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล มีการติดต่อสื่อสารอย่างรวดเร็วไร้ขีดจำกัดผ่านอินเทอร์เน็ต การรับและส่งต่อข้อมูลข่าวสาร ผ่านแพลตฟอร์มหรือสื่อสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นข่าวสารด้านต่างๆ รวมถึงข้อมูลที่เกิดขึ้นในสังคมและการช่วยเหลือสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของภูมิพิพัฒน์ รุกพรมงคล (Rukponmongkol, P., 2020) พบว่าสื่อ/เทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลทำให้ นักศึกษามีพฤติกรรมจิตสาธารณะได้และพบว่าการส่งเสริมการใช้สื่อในการปลูกกระแสจิตสาธารณะในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นตัวแปรที่จะทำให้เกิดจิตสาธารณะให้กับนักศึกษา (Rukponmongkol, P., 2018) โดยผู้สอนควรต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง จัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในยุคใหม่ที่มีความสำคัญกับเทคโนโลยีดิจิทัล (Kerdthong, A., Buabangplu, P., & Janprieng, 2024)

องค์ประกอบด้านความรัก ความเอื้ออาทร ความสามัคคี พยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับชีวิตของมนุษย์ โดยบูรณาการศาสตร์ทางการแพทย์และศาสตร์สาขาต่างๆ ในการให้บริการทางสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล ให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ดูแลผู้รับบริการครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณบนพื้นฐานของจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล ดังนั้นพยาบาลควรต้องมีจิตสาธารณะ มีความเอื้ออาทร สอดคล้องกับการศึกษาของกิตติพร เนาว์สุวรรณและคณะ (Nawsuwan, K. et al, 2019) กล่าวว่า การดูแลอย่างเอื้ออาทร เป็นหนึ่งในอัตลักษณ์การพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ของพยาบาลวิชาชีพ และการศึกษาของราริชา, ซูโย-เวกาและเฟอร์นาเดซ-เบโตยา (Meneses-

La-Riva, M. E., Suyo-Vega, J. A., & Fernandez-Bedoya, V. H., (2021) อธิบายว่าการดูแลผู้รับบริการด้วยความเอื้ออาทรเป็นลักษณะสำคัญของวิชาชีพพยาบาล

องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ความรับผิดชอบต่อสาธารณะเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการคำนึงถึงส่วนรวม คำนึงถึงผลการกระทำที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้อื่นและส่วนรวม สอดคล้องกับแนวคิดของแครอล (Carroll, W. B., 2016) อธิบายว่าความรับผิดชอบด้านจริยธรรมและการเสียสละเพื่อสังคมเป็น 2 ชั้นสูงสุดที่องค์กรควรต้องมี ทุกองค์กรต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะองค์กรด้านการศึกษาที่มีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ควบคู่กับคุณธรรมจริยธรรม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับส่วนรวมจากผลการปฏิบัติของตนเอง จิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมที่เกิดจากภายในแล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม โดยความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการช่วยเหลือสังคมไม่ทำให้อื่นและสังคมเดือดร้อน เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบสังคม รักษาทรัพย์สินส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือสังคม เป็นต้น (Tungkula, H., & Chengka, A., 2020)

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมวิสัยทัศน์ร่วมกัน หากสถาบันการศึกษาต้องการพัฒนาให้นักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะจิตสาธารณะ ควรเริ่มจากการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด โดยอาจเริ่มจากการที่ผู้บริหารชี้แจงวิสัยทัศน์ให้ทุกฝ่ายทราบและสร้างเป้าหมายร่วมกันนั้นจะส่งผลให้เกิดการวางแผนและการดำเนินงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของรวิวรรณ วงศ์เดชาพันธ์ และคณะ (Wongdechun, R. et al, 2021) อธิบายว่าการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคมที่บุคคลควรมี

องค์ประกอบด้านการปฏิบัติตามแบบอย่างบุคคลสำคัญ สอดคล้องตามทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning: TL) ของเมอซีโรล (Mezirow, J., 1997) กล่าวว่าบุคคลมีการศึกษาหาวิธีเรียนรู้โดยประสบการณ์ของตนเอง เผชิญกับประสบการณ์หรือเหตุการณ์ด้วยตนเองจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ นำไปสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งหากนักศึกษาพยาบาลมีโอกาสได้รับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์หรือพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของบุคคลที่เป็นตัวอย่างทั้งในวิชาชีพพยาบาลและจากสาขาวิชาชีพอื่น ทำให้นักศึกษาได้รับรู้และเข้าใจแนวทางการปฏิบัติในการแสดงออกเพื่อช่วยเหลือสังคม มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแบบอย่างบุคคลสำคัญได้ปฏิบัติไว้เพื่อช่วยเหลือสังคม บำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม สอดคล้องกับทัศนีย์ ทิพย์สูงเนิน และคณะ (Twipsungnoen, T. et al, 2020) อธิบายว่าการมีแบบอย่างพฤติกรรมความเอื้ออาทรเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมด้านความเอื้ออาทรในนักศึกษา โดยอาจารย์พยาบาลควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออกถึงความเอื้ออาทรต่อผู้รับบริการรวมถึงต่อตัวของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาสังเกตเรียนรู้และมีพฤติกรรมตามแบบอย่าง และการศึกษาของสมใจ เดชบำรุงและคณะ (Dejbamrung, S. et al, 2021) พบว่าอาจารย์ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา เป็นวิธีการหนึ่งในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมสังคม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะ จิตสาธารณะ โดยคุณลักษณะจิตสาธารณะเกิดจากกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยการลงมือ กระทำอย่างตื่นตัว ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ วางแผนแก้ปัญหา มีส่วนร่วมในการปฏิบัติร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม (Chatyalak & Plewthong, 2020) สอดคล้องกับการศึกษา ของอัชนี วันชัย และคณะ (Wanchai, A. et al, 2022) จัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาพยาบาลโดยผ่าน โครงการคุณธรรม ให้มีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ประเด็นปัญหา ร่วมค้นหาวิธีการแก้ปัญหาและปฏิบัติ กิจกรรมที่วางแผนร่วมกับสมาชิกกลุ่ม หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอนพบว่านักศึกษามีแนวโน้มมี จิตสาธารณะสูงขึ้น และปัจจัยที่เอื้อต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะคือการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆ ร่วมกับผู้อื่น ช่วยให้ผู้เกิดความรู้สึกร่วมกัน บำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เช่น การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยโรคเรื้อรัง การร่วมกิจกรรม สร้างเสริมสุขภาพในชุมชน เป็นต้น (Lekvilai, S., & Sritong, R., 2019)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบพบว่าด้านอัตลักษณ์ทางวิชาชีพพยาบาลมีความสำคัญที่สุด ดังนั้นองค์กรหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาให้นักศึกษามีคุณลักษณะ จิตสาธารณะโดยให้ความสำคัญกับด้านอัตลักษณ์ทางวิชาชีพพยาบาลเป็นอันดับแรก
2. ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบด้านอิทธิพลของสื่อและเทคโนโลยีมีความสำคัญเป็น อันดับสอง องค์กรหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย เช่น โทรศัพท์มือถือ สื่อสังคมออนไลน์ แพลตฟอร์ม เว็บไซต์ เป็นต้น ในการสร้างเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะ จิตสาธารณะ
3. งานพัฒนานักศึกษาสามารถนำองค์ประกอบคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษา พยาบาลยุคใหม่มาบูรณาการเข้ากับการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาพยาบาล เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษา พยาบาลมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ จิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปศึกษา วิเคราะห์และหาแนวทางการส่งเสริม คุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาตัวบ่งชี้คุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เพื่อนำข้อมูล ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล
3. ควรนำโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยัน ไปศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบของการ วิจัยปฏิบัติการ (Action research) วิจัยเชิงทดลองหรือวิจัยและพัฒนา เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ จิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลต่อไป

References

- Binhosen, V. & Vitoonmetha, N. (2021). Factors Related to the Levels of Ethical Development Among Nursing Students with Clinical Experiences. *APHEIT Journal of Nursing and Health*, 3(3), e2686.
- Byrne, B. M. (1989). *A Primer of LISREL: Basic Applications and Programming for Confirmatory Factor Analytic Models*. New York: Springer-Verlag Publishing.
- Carroll, A. B. (2016). Carroll's pyramid of CSR: taking another look. *Int J Corporate Soc Responsibility*, 1(3).
- Comrey, A. L. & Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis*. Hillsdale, New Jersey: Erlbaum.
- Chatyalak, P. & Plewthong, C. (2020). An Activity Model to Enhance Public Mind Through Active Learning for Students of Chiang Mai Rajabhat University. *Journal of Graduate Research*, 11(2), 11–25.
- Dejbamrung, S., Dejbamrung, S., Kunarak, K., Kettanom, T., & Pumdeeying, N. (2021). Moral and Ethical Factors of Students at Faculty of Education in Nakhon Pathom Rajabhat University. *Journal of Education Silpakorn University*, 18(2), 264–277.
- Kerdthong, A., Buabangplu, P., & Janprieng, T. (2024). The Validation of measurement model of digital literacy of pre-service student teachers in the faculty of education, Rambhai Barni Rajabhat University. *Journal of Graduation Studies in Northern Rajabhat Universities*, 14(2), 123–138.
- Lakmee, N., Pongpinyo, P., & Sroinam, S. (2023). The Multi-level Factors Affecting the Public Mind of Students in Primary Schools under the Offices of Primary Educational Service Area in the Northeast of Thailand. *Dhammathas Academic Journal*, 23(4), 79–96.
- Lekvilai, S. & Sritong, R. (2019). The Public Mind Enhancement Model for Student Teachers. *Journal of Graduate Research*, 10(2), 1–16.
- Meneses-La-Riva, M. E., Suyó-Vega, J. A., & Fernández-Bedoya, V. H. (2021). Humanized Care from the Nurse–Patient Perspective in a Hospital Setting: A Systematic Review of Experiences Disclosed in Spanish and Portuguese Scientific Articles. *Front. Public Health*, 9, 737506.
- Mezirow, J. (1997). Transformative learning: Theory to practice. *New directions for adult and continuing education*, (74), 5–12.

- Moonprasert, N., Sonjoy, T., Autsen, P., Janchay, P., Phrmthet, P., & Jantakot, A. (2023). 21st Century Learning Skills of Nursing Students at the Faculty of Nursing. Ubon Ratchathani University. *JHNUBU*, 2(2), 58–72.
- Nawsuwan, K., Meechaichana, W., Singweeratham, N., & Gadudom, P. (2019). Identities of Humanized Nursing Care of Registered Nurses Under Nursing Workforce Increase Project for Southern Border Provinces. *Journal of Boromarajonani College of Nursing, Surin*, 9(2), 27–41.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2018). *National Strategy 2018–2037*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council.
- Rukprommongkol, P. (2020). A model for enhancing public mind among students of Rajabhat Universities in the northern region. *Pikul Journal Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng Phet Rajabhat University*, 18(1), 53–85.
- Rukponmongkol, P. (2018). Strengthening the Public Mind Model for Students of Rajabhat University in The Northern Area. *Pikul Journal Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng Phet Rajabhat University*, 16(1), 127–159.
- Salaauyporn, A., Jansook, N., & Deprasit, M. (2022). The Development of Desired Moral and Ethical Characteristics among Second–Year Nursing Students Through Parental Engagement Using the Line Application Program. *Journal of Health and Nursing Education*, 28(1), 1–13.
- Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (2016). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling* (4th Ed.). New York: Routledge.
- Srisa–ard, B. (2017). *Preliminary research* (10th ed.). Bangkok: Suweeriyasasan.
- Thepnimit, S., Untaja, P., & Kanglee, K. (2018). Moral Development in the Nursing Profession. *Journal of the Royal Thai Army Nurses*, 19(2), 136–142.
- Thonglueklit, O. (2018). The Moral and Ethics of Students in the Academy, Ministry of Education. *Journal of Education Research Faculty of Education, Srinakharinwirot University*, 13(1), 249–261.
- Twipsungnoen, T., Sabaiying, W., Sansa, N., & Kosolchuenvijit, J. (2020). A Causal Model of Caring Behavior among Nursing Students in Boromarajonani College of Nursing nder Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health*, 7(1), 16–31.
- Tungkula, H. & Chengka, A. (2020). Creative Volunteer Creation Model for Good Citizenship in Thai Society. *Journal of Peace Periscope*, 1(1), 52–67.

- Wanchai, A., Kaewasari, A., Vichitkaew, N., & Kuljoo, A. (2022). Developing Volunteer Spirit Behaviors of Nursing Students by Using the Moral Project. *Journal of Education Naresuan University*, 23(2), 362–374.
- Wang, Y., Ran, G., Zhang, Q., & Zhang, Q. (2024). The association between social support and prosocial behavior: A three-level meta-analysis. *PsyCh journal*, 13(6), 1026–1043.
- Withayavanitchai, S., Choochom, O., & Prasertsin, U. (2019). A Study on Ego Identity and Professional Identity of Nursing Students. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 13(3), 125–136.
- Wongdechanun, R., Chumnisart, B., Boonpoo, S., Phra Suriya Soriyo (Kongkawai), & Hanthe, S. (2021). Model of Buddhist Based Public Mind Promotion of Personnel in National Universities. *Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology*, 6(6), 478–496.
- Wudhiwong, K. (2020). The Cultivation of Ethics and Professional Ethics among Nursing Students: An Approach for Nurse Preceptors. *Journal of Nurses Association of Thailand Northern Office*, 26(1), 66–75.

**วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ**
**JOURNAL OF GRADUATE STUDIES IN NORTHERN
RAJABHAT UNIVERSITIES**

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2568

Vol. 15 No. 2 May - August 2025

ISSN 3057-0425 (Online)

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
69 หมู่ 1 ตำบลนครชุม อำเภอเมือง
จังหวัดกำแพงเพชร 62000
โทรศัพท์ 055-706555 ต่อ 1770
อีเมล: graduates@kpru.ac.th